

BRITAMS
SISPIRTI
SOVIETUS

The only Lithuanian Newspaper published in Ohio reaching a very large majority of the 80,000 Lithuanians in the State and 20,000 in Cleveland

DIRVA (THE FIELD)

LITHUANIAN WEEKLY

Published every Friday in Cleveland by

Ohio Lithuanian Publishing Co.

6820 Superior Ave. Cleveland 3, Ohio

Subscription per Year in Advance

In the United States \$2.00

In Canada \$2.50

Entered as Second-Class matter December 6th, 1915, at the Cleveland Postoffice under the Act of March 3, 1879.

(30-ti metai :: 30th year)

No. 43

Kaina 5c.

CLEVELAND, OHIO OCT-SPALIŲ 26, 1945

Lietuvos Nepripažinimas Rusams vėl Pabrėžta

Lai Leidžia Steigti Laikiną Lietuvos Vyriausybę

PASKIRKITE PORĄ DIENŲ LIETUVOS REIKALAMS

Pranešimas iš Berlio Spalių 19 sako kad U. S. Supreme Court Justice Robert Jackson, vyriausias Amerikos teisėjas karo kriminalistams teisti, raštiškai pranešė Sovietų, Prancūzų ir Britų prosekutoriams ir įteikė tokį pat raštą militariam teismo sekretoriui, kad Amerikos vyriausybė nepripažįsta Sovietų savinimosi Baltijos valstybių ir "tam tikrų kitų teritorijų".

"Vokietijos karo kriminalistų įtarime, pasirašytame šiandien," Teisėjas Jackson pareiškė, "Lietuva, Estija ir Latvija ir tulos kitos teritorijos minimos kaip esančios USSR srityje. Šitokia kalba tapo pasiulyta Rusų ir priimta išvengimui atidėliojimo kas atsitiktų reikalaujant teksto pakeitimo. Tačiau tas kriminalistų įtarimas yra pasirašomas su ta rezervacija ir supratimu.

"Aš neturiu teisės nei pripažinti nei pasipriešinti iš Amerikos pusės Sovietų savinimui tų teritorijų. Todėl šiame įtarime niekas neturi būti nustatyta kaip iš Amerikos pusės pripažinimas tokio suverenumo ar įrodymas palinkimo iš pasirašančiųjų pusės bent kokiam reikalavimui pakeisti tokį suverenumą."

Tas Teisėjo Jackson pareiškimas bent tiek duoda sovietų nariams teismo komisijoje suprasti kad Amerika po senovei nepripažįsta bolševikų okupacijos Lietuvos ir jos kaimynių.

Šitaip dalykams stovint, nei kiek Lietuvių tautai nėra lengviau, nes ji vistik yra po bolševikų okupacija, ji vistik enkavedistų kamuojama, persekiojama, ir jos žmonės deportuojami iš Lietuvos.

Jeigu Amerika nepripažįsta Lietuvos Sovietų Rusijos nuosavybe ir tą laikas nuo laiko primena, — mums, Amerikos piliečiams reikalinga daryti kuodidžiausias spaudimas į savo Vyriausybę Washingtone kad TUOJ būtų sulaukyta Lietuvos žmonių žudymas ir persekiojimas; kad TUOJ būtų ištraukiami iš Lietuvos raudonosios armijos ir svetimi galvažudžiai; kad TUOJ leistų įsikurti Lietuvos Laikinai Vyriausybei; kad galėtų grįžti Lietuvos pabėgėliai į SAVO tėvynę, SAVO žmonių valdomą, pradėti atkurti suvereninę Lietuvos valstybę!

Tam tikslui kaip tik ir rengiama dabartinė ANTRA AMERIKOS LIETUVIŲ MISIJA į Washingtoną!

Kiekvienas Amerikos pilietis Lietuvis privalo paaukoti dvi dienas savo laiko Lietuvos teisių gynimui ir važuoti į sostinę pas savo valstijos Kongresmanus reikalaujant kad jie keltų Kongrese Lietuvos teisingą bylą.

Lietuvos klausimas turi būti padėtas ant agendos sekančioje Taikos Konferencijoje!

Bolševikai patys nesinėdins iš Lietuvos vien tik pareiškimu Washingtone kad Lietuva nepripažįstama Sovietams "po senovei".

Tik mūsų pastangomis galime išreiklausti Amerikos vyriausybę imtis AKCIJOS Lietuvos klausimu!

Važiuojame į Washingtoną VISI — Lapkričio 16 ir 17 dd., nes yra tam tikrų ženklų kad Lietuvos likimas nėra visiškai beviltis!

AMERIKOS Žydai reikalauja kad Britanija įleisti tuoj 100,000 žydų išsiblaškiusių įvairiose šalyse, pabėgusių iš savo pirmiau gyventų šalių, į kurias jie negali grįžti.

Iš Australijos atvykusios Amerikiečių karių žmonės tulos jau meta savo vyrus, arba kurių vyrai žuvo kare ir jos liko našlės, grįžta atgal į Australiją.

Vokiečiai, anot Britų patiektų žinių, šiame kare pažeisė 7,400,000 nuostolių užmuštais ir ant visada sužeistais.

Amerikos kariuomenė eis eilėse šio karo metu nusižalavusiems papildė apie 33,500 karių. Iš jų 11,000 laikyta pabaudos punktuose užjuriuose, 2500 patalpinti į federalius kalėjimus šioje šalyje už didesnius nusikaltimus, kiti tukstančiai laikyti įvairiuose kituose pabaudų punktuose.

Daug karių nubasta ir mirtimi už žudystes.

Vokiečiai tikrina kad iš apie 100,000 jų kareivių patiektų Rusų nelaisvėnų mušų prie Leningrado, tik apie 6,000 liko gyvų. Kitus bolševikai išžudė.

Šis karys, Arthur Griser, kurio šeima gyvena Pitcairn, Pa., valdžiai atsiėjo brangiausia: valdžia turėjo skirti po \$280 mėnesį jo šeimos išlaikymui, po paėmimo jo į kariuomenę. Jis vedęs 12 metų ir turi žmogų ir 11 vaikų, kurie parodomi šiame vaizde.

SAKO, STALINAS NEIŠLAIKYS ŠIA ŽIEMĄ

Iš Europos eina gandai kad Stalinas baigia savo dienas. Jis turi širdies ligą ir kitas negeroves ir sakoma vargiai šią žiemą išliks gyvas.

Pranešimai taipgi tikrina kad Sovietų maršalai jau tarp savęs kaujasi už Stalino sostą Kremliuje.

Stalinas yra 66 metų amžiaus; jis pastaru laiku sako išvyko į nežinomą vietą gydytis.

Pastari pranešimai tikrina Stalinas paskyręs Maršalą Žukovą savo įpėdiniu. Bet yra ir kitų kurie jaučiasi tinkami Rusijos diktatoriaus vietai ir todėl jų tarpe eina varžytinės.

Rumanijoje sakoma daugybė raudonosios armijos Rusų karių meta uniformas ir persivelka į civilius drabužius.

BOŠLEVIKAI VALDO BERLINO PARTIJAS

Gen. Eisenhower praneša kad Berline didesės politiškos partijos dabar veikia vadovybėje Rusų okupacinių įgėjų, ir tos partijos remia komunizmą.

Komunistų partijai Rusai leidžia spausdinti 200,000 kopijų laikraščio, gi kitiems laikraščiams duoda poperos del 100,000 kopijų. Washingtone eina spėjimai kad sovietai tyčia kliudė taikos tarybas tikslu išjudinti Amerikos žmones reikalaujant kad Amerika nesikištų į Europos reikalus.

Sakoma Britų žinioje yra 207,000 Lenkų karių, iš jų 37,000 sutinka grįžti į Lenkiją.

Londonan atvyko Lenkų militarinė misija nustatymui Lenkų kareivių grįžimo į Lenkiją kurie pasirenka grįžti.

PRANCUZIJOJE IŠTEIGTA KETVIRTA RESPUBLIKA

Prancuzijoje, Gen. Charles DeGaulle pravedė balsavimus sulg kurių baigta trečioji respublika ir įsteigta ketvirtoji. Jai bus pagaminta nauja konstitucija ir naujai išrinktų seimo atstovų.

Tie nauji seimo atstovai išrinkta šie: komunistų — 152; socialistų — 142; De Gaullistų — 141; dešiniųjų — 67; radikalų socialistų — 25, ir smulkių — 18.

Kokią konstituciją toks seimas padarys ir kas laukia Prancuzijos pasirodys.

ARGENTINOJ susidarė vyriausybė Pulk. Peron vadovybėje. Jis įsikverbė į valdžią surengimais visuotinių streikų ir kraujo praliejimo.

Venezueloj taipgi įsikūrė nauja vyriausybė, vadovybėje prez. Betancourt. Ji yra kairųjų, bet sako priešinga komunizmui.

New Yorke, grįžo dirbti 5,000 uostų darbininkų, po 17 dienų streiko. Šiuos darbininkus pasimėjo užvaldyti komunistai, kurių agitatoriai, žymūs Amerikoje savo darbais, supuolė kurstyti streikuoti. Čia atsibastė ir tas Bridges, iš vakarinių valstijų, kurį norėta deportuoti į Australiją už jo komunistišką veiklą.

Amerikos armija Vokietijoje užėmė 45 I. G. Farben chemikalų dirbtuves tikslu sunaikinti ant visados galingą Vokiečių chemikalų ir armonicijos industriją.

Paplito žinios buk Rusija traukia kariuomenes artyn Turkijos sienos. Maskva tas žinias užginčija.

Alaskoje lėktuvo nelaimėje užsimušė 22 Amerikos kariai.

PREZ. TRUMAN UŽ JAUNIMO MILITARISKĄ LAVINIMĄ

Spalių 23, Prez. Truman savo kalboj bendrame Kongreso posėdyje patiekė sumanymą praveisti visuotinę jaunimo militarišką lavinimą šalyje, vienu metu laiku. Jo manymu tai būtų užtikrinimas taikos ir išvengimas pavojų pačiai Amerikai, šioje atominėje gadynėje.

"Taika turi būti statoma ant įiegos", pasakė prezidentas. Atsitikime kito karo, sako jis, "priešas pirmiausia taikytų į šios šalies širdį".

Prezidento planas apima šaukimą į kariuomenę vaikų tarp 17 ir 20 metų amžiaus.

Nors spauda beveik be išimties prezidento planą remia, kongreso atstovai ir tai didumoje atsineša šalį.

STEIGIA ATOMINĖ KOMISIJA

U. S. Kongresas steigia komisiją iš 6 Demokratų ir 6 Republikonų kontroliavimui atominės energijos.

Svarstant tą klausimą, Dr. H. J. Curtis, vienas iš tų kurie pagelbėjo padaryti atominę bombą, pareiškė Kongrese kad viena nakčia atominių bombų užpuolimu galėtų būti išžudyta 40 milijonų Amerikos žmonių jei tarptautinėje diplomatijoje būtų padaryta vienas klaidingas žingsnis.

GRUODŽIO 4, Londone šaukiamas pilnas United Nations organizacijos atstovų posėdis. Paruošimų komisija ten susirinks Lapkričio 8 d.

Okupantai Vokietijoje įsakė visiems sveikiems Vokiečiams vyrams tarp 18 ir 35 metų amžiaus eiti į angliakasyklas dirbti gaminiui žiemai kuro.

DARBAI

Amerikos Darbo Federacijos viršininkai sako jog John L. Lewis ir United Mine Workers of America apie Sausio 1; 1946, sugrįš į ADF. John L. Lewis buvo pirmutinis įsteigėjas C. I. O., kuris dabar pateko į bolševikų kontrolę.

Automobilių darbininkai milžiniškoje General Motors industrijoje šiomis dienomis balsuoja streikavimo klausimą privertimui kompanijos pakelti algas 30%. Tai kompanijai dirba apie 300,000 darbininkų.

Gresiant šiam streikui, Prezidentas Truman šaukia posėdį darbo ir darbdavių patarėjų tarybos, suradimui būdų išvengti streiko.

United States Steel korporacija atmetė CIO plieno darbininkų reikalavimą padidinti mokestį po \$2 dienai.

Hollywood, Cal. — Baigėsi 33 savaikių filmų industrijos techninių darbininkų streikas. Daugelio studijų darbininkai grįžo į darbus, tik apie trijose dar streikas tęsiasi.

Cleveland. — Trečiu kartą Thompson Products Inc. darbininkai atmetė CIO pastangas priimti tą uniją darbininkų atstovave santikiuose su kompanija.

Septiniose valstijose sustreikavo 15,800 stiklo darbininkų.

Medžio industrijoje streikuoja apie 60,000 darbininkų.

Detroit. — Visose Ford Motor Co. dirbtuvėse pradėta darbai pilnu saiku ir 35,000 paleistų darbininkų šaukiama atgal darbus.

JAPONIJOJE pradėjo siausti kriminalistų bangos, atsibuna daug žudysčių, vagysčių ir išgėdinių. Alkis ir bedarbių Japonų tarpe yra priežastim tų nusizėgimų.

Erie geležinkelio kompanija užsisakė 27,000 tonų naujų bėgių del 146 mylių geležinkelio.

Australiją taipgi apėmė streikų banga, ir del anglies ir transportacijos darbininkų streikų turėjo užsidaryti šimtai industrijų. Nesusipratimai kilo darbininkams pareikalavus didesnių atlyginimų.

Amerika ir Anglija pasiskelbė A. Hitlerio bylą baigta. Tik bolševikai dar tik kad jis esąs gyvas.

PERSERGSTI PREZIDENTĄ DEL SLAPTŲ TARYBŲ

Republikonų partijos nacionalio komiteto pirmininkas pareiškė Prez. Trumanui persergėjimą kad jo administracija bus paaukta atsiskaityti visuomenei sekančiuose rinkimuose už jo vedimą slaptų tarybų ir sutarčių be senato žinios. Prikiša Trumanui prisilaikymą Prez. Roosevelto politikos, kuri yra kenksminga ir Amerikos žmonėms atimta balsas taikos konferencijose.

MASKVA pradėjo įtikinėti pasaulį kad Rusija lošė lygiai pat svarbią rolę Japonijos nugalėjime, todėl Japonijos valdymas negali būti paliktas Amerikos vieno generolo žinioje. Tuo būdu bolševikai skverbiasi į Japonijos valdymą.

Britai darė bandymą vieno aujo lėktuvo, kuris parodė greitumą virš 600 mylių į valandą.

PENNSYLVANIJOJE

PHILADELPHIJOS PASTABOS

LIETUVAI, Latvijai, Estijai ir kitoms valstybėms kurios neteko nepriklausomybių, pirma syk po šio karo pasirodė šviesos kibirkštėlė. Ši "saulė" toms tautos pradeda šviesti ne iš Rytų bet iš Vakarų.

Baltijos valstybių neišspręstas likimas, iki šiol užlytetas, sujudino Amerikos skaitančią publiką.

Spalių 19, visi Amerikoniški dienraščiai, leidžiami Philadelphijoje, paminėjo Pabaltijo šalių reikalą. Ypatingai Philadelphia Daily News stambiomis raidėmis ant pirmo puslapio ryškiai pažymėjo antgalį: "UNITED STATES DEFIES RUSSIA ON BALTICS". O Philadelphia Record, Spalių 20, redakcijos straipsnyje "Baltic States and Atom Bomb Our Russian Relations", nušviečia užmirštų valstybių nelaimingą padėtį.

Mano kaimynystėje visi tie dienraščiai tuoj likos išpirkti. Kas juos taip nepaprastai greit išpirko negaliu pasakyti. Tik tik yra svarbu kad Pabaltijo krasčių likimas kam nors labai rūpėjo žinoti.

Šios pirmos žinios, suprantama, neišsprendė Pabaltijos valstybių reikalo galutinai, bet kad jų nepriklausomybės pražibo nors tokia kibirkštėlė tai yra džiuginantis apreiškimas.

Dabar lieka mums patiems labiau burtis į vieną darbą už Lietuvos atvadavimą, nes iš ilgai laukiamos tamsos pradeda rodytis laisvės prosvaitė.

RUSIJA turėtų atminti kad kitados ji pati vedė kovą su galingais Lietuviais už savo nepriklausomą buvį ir valstybę. Juk ne be reikalo Rusų eilėraštyje "Borodino" yra pasakyta: "Ty na žyzn i smiert vela spor s' Litvoj i dala urok liachu (Lenkui) gordomu".

Rusai turėtų žinoti kad dabar Lietuviai veda "spora" už savo nepriklausomą buvį ir valstybę. Prievartos būdu ir sugniauzta kumštini prieteliu iš gynybos sau nepasidarysi, kaip nepavyko padaryti iki šiol. Vaduojantis komunizmo principu: "Kas turi per daug užgyvento turto jį reikia atimti ir išdalinti jį mažai turintiems arba nieko neturintiems žmonėms", komunistinė Rusija turėtų atsižvelgti į save: ji turi įgyti penktadaliį pasaulio žemių, ir turėtų išdalinti: Kas priklausė Lietuvai — atiduoti Lietuviams, ir kitoms tautos iš kurių žemės pagrobotos.

Komunistišką Rusiją, jeigu panaudotų šį principą, savo didelėje žemėje turėtų atidaryti duris plačiai imigracijai, nuimti cenzurą, leisti laisvai savo gyventojams susirašinėti su giminėmis užsienyje, laisvą išvažiavimą savo piliečiams kitur, persiuntimą butinių reikmenų be maito ir palengvinti kitus dalykus. Tuomet pasaulis pamatytų kad komunistišką Rusiją tikrai žmoniškumo principu gyvena. Dabartinei komunistiškai vadinajai Rusijai niekas nepasitiki ir ji yra nužiurima kitų kaip pasaulio antagonistė.

SPALIŲ 21 d., sekmadienį, Lietuvių Muzikale salėje buvo surengta susirinkimas ir prakalbos tikslu parinkti pinigų War Chest Fondui. Kalbėjo Angliškai Fondo atstovas, taipgi Adv. Cheleden ir V. Vaitkus, pabėgėlis iš okupuotos Lietuvos, kurio aprašymai pergyvenimų po bolševikais eina eilėje Lietuvos laikraščiu. Svečias, nuo sunkių pergyvenimų, atrodo vis dar sumenkęs. Ramia, gilia kalba, jis piešė pasivaizdintus komunistų ir nazių pasielgimus ir darbus Lietuvoje. Susirinkus minia tyliai klausėsi jo kalbos, kuri daugumai traukė sąsaras. Net komunistai, kurių buvo matyti apie tuzinas, nedrėso jam daryti savo "klausių": visi ramiai užsilaikė ir kalbėtojų po kelis kartus gausingai plojo.

Aukų War Chest Fondui surinkta apie \$500.

Z. Jankauskas

Juozas Zemgules

Dirvos Atstovas
Prenumeratoms, Skelbimams
511 So. Hoover Street
LOS ANGELES, GALIF.

PITTSBURGH

Pittsburghhe 14,000

Serga Džiova

Pittsburgho Viešos Sveikatos direktorius Dr. Hope skelbia kad Pittsburghhe arti 14,000 gyventojų turi džiovą, bet jie apie tai nežino.

Tas paskelbimas padarytas sąsąsėje su nauju valdžios remiamu vaju sumazinti džiovos mirtis 90 nuos.

Tikrinimas kad čia serga ta pikta liga tokia daugybė žmonių remiamas iš kitų miestų jau padarytų X-spindulių egzaminavimų, kurių rasta turinčių džiovą viename ar kitame laipsnyje 2 nuos., nors žmonės išrodė sveiki.

Daug turinčių džiovą jau yra gerokai užsileidę, bet kiti gali būti pagydyti jeigu greitai laiku būtų imamas gyditi.

Visiems dirbtuvėse ir kitur bus daroma X-spinduliais egzaminavimas, kurie norės to.

PAVASARĮ BUS DIDESNIS STREIKAS

Vakarinės Penssylvanijos angliakasiai sugrįžo atgal į kasyklas: iš viso apie 64,000 buvo sustreikavę ir nutraukę darbus keliolikoje angliakasyklų.

Anglies suvaržymas, kuris buvo del streiko įvestas, tapo atšauktas.

Angliakasiai del streiko nedirbė, kelia reikalavimus kad tokio nedirbimo laiku būtų išmokama ir jiems bedarbės atlyginimas. Betgi valstijos bedarbiams skiriamas atlyginimas įstatymu tvarka mokasi tik tai tiems darbininkams kurie tiesioginiai netenka darbo. Atsitikime streiko, kur įvyksta nedirbimas paeinas nuo varžytinių su darbdaviais, streikeris turi laukti 5 savaites iki bedarbės atlyginimas bus mokamas.

Tas laikas norima sutrumpinti kad streikeriai galėtų anksčiau gauti bedarbės mokesį.

John L. Lewis, angliakasių unijos pirmininkas, paraginęs mainierius grįžti į darbus pareiškė kad pavasarį galės būti išpauktas "didėsni ir geresnis" streikas, patogesnėse sąlygose. Mat, Kovo mėnesį gali būti atnaujinta unijos sątartis su kasyklų operatoriais.

YOUNGSTOWN

TRUMPUS ŽINUTES

Tų kurių sunai laimingai išliko nuo karo baisenybių, šiandien vienas paskui kita grįžta į namus prie mylimų tėvelių, brolių ir seselių. Nėra reikalo nei aprašyti tėvų ir sugrįžusių linksmę, nes tai kiekvienas jaučiamas savo širdyje.

Tik šviežiai sugrįžo Jurgis Pajaujūkas iš Italijos okupacijos, o kiti yra ant kelio namon: Vic Subonis, Albertas Markelūnas ir Albertas Markauskas. Gal yra ir daugiau grįžtančių, bet as negirdėjau.

PIRMAS rudens sezono parengimas buvo LRKSA kuopos balius, kuris sako buvo sekmingas. Tačiau tas parengimukas daro menką įspūdį, nes publikos buvo tik apie tuzinas.

Nėra skirtumo kas rengia pramogas, bet toks mūsų žmonių nerangumas ateiti pažiūrėti kas ką daro ir paremti tai yra ženklas kad bus sunkus darbas iškovoti Lietuvai nepriklausomybę.

NIEKO negirdėti iš mūsų draugijų ar kurios siųs delegatus į Amerikos Lietuvių Misiją Washingtone ar į kongresą Chicagoje. Girdėti kad iš vietinių Lietuvių daugiau kalba apie Chicago kongresą.

Sunku kalbėti visų Lietuvių vardu, bet aš tikiu į vieną Visuotinę Amerikos Lietuvių suvažiavimą, bet dar tokio negirdėti.

LAIME kad angliakasyklų streikas užsibaigė ir darbininkai stojo į darbą. Čia dirbtuvės buvo pradėję žymiai sumažinti darbus del stokos kuro.

WORCESTER, MASS.

Kalbės Adv. A. Oliš

Worcesteriāiams smagi žinia — čia rengiamos prakalbos pragarsėjusiam Amerikos Lietuvių darbuotojui, Amerikos Lietuvių Misijos ko-pirmininkui Adv. Antanui A. Oliui, iš Chicago.

Prakalbas rengia Lietuvai Vaduoti Sąjungos naujai susitvėręs 12-tas skyrius, sekmadienį, Spalių 28, nuo 3 val. po pietų. Worcesterio Lietuviai veikėjai žino Adv. Oliš SLA seimų ir iš kitų didelių, svarbių Amerikos Lietuvių veikimų už Lietuvą.

Adv. Oliš organizavo ir vedė Amerikos Lietuvių Seimą New York 1944 metais, vadovavo Amerikos Lietuvių Misiją Washington ir buvo pirmininkas Misijos delegacijos San Francisco.

Adv. Oliui yra didelė sunkenybė iš Chicago atvažiuoti, todėl mums Worcesteriāiams yra garbė kad prisipašėm jo aplankyti mūsų koloniją. L.

S. BOSTON, MASS.

Žuvo Kare su Japonais

Pilypas Gabrunas

Spalių 4, 1945, tėvas Petras Gabrunas, Dorchester, Boston, Mass., gavo karo laivyno departamento pranešimą kad žuvo jo sunus Pilypas, vyresnysis submarino Sculpin, Lapkričio 19, 1943. Jis išliol buvo skaitomas dingusiu veikmėje.

Lapkričio 19, 1943, Sculpin sekė buri Japonų laivų Pacific, netoli Truk salos, Japonai šį submariną patėmijo, paliko vieną savo karo laivą toje vietoje kur Sculpin pasinėrė, ir tas paleidamas sproginius ir gilumą, tą submariną nusprogdino. Submarinas nuskendo su kapitonu ir apie 40 jurevių. Submarinui dar išlikus prieš galutinai nuskendant, 40 kitų jurevių pasilikio ant jūrų, ju apie 20 Japonai paėmė nelaisvę ant pirmo savo laivo, ir pribuvęs kitas jų laivas paėmė kitus. Tačiau tas antras Japonų laivas tapo nuskaudintas kito Amerikos submarino ir ant jo žuvo ir tie 20 išsibėgėjęs nuo Sculpin. Tie kurie buvo Japonų paimti ant pirmojo laivo dasiekė krantą ir išbėgavo Japonų nelaisvėje iki karo pabaigos. Iš jų buvo sužinota šiomis dienomis kaip nuskendo U. S. S. Sculpin ir kaip žuvo Pilypas Gabrunas.

Švėregis

Adv. K. Kalinauskas.

SUSIZIEDAVO

Advokatas F. J. Bagočius ir jo žmona, Birutė Kazlauskaitė Bagočiūnė (Pittsburghietė), praneša kad jų dukterė, Elaine Birutė, lankius Simmons Kollegia Bostone, bet dabar einanti U. S. laivynė pareigas kaip aerografė Inyokern, Calif., susiziedavo su Joseph Frederick Amordu, taipgi laivyno nariu. Arnoldas yra buvęs baltijans profesorium Arizonos Universiteto, o pasitraukęs iš laivyno tarnybos, dabar užsiima žemės konservacija šiaurvakarinėse valstijose. Ir kur Lietuvių vaikai neatsiduria!

Adv. F. J. Bagočius per suvirš 40 metų yra dirbęs Amerikos Lietuvių išeivijoje ir todėl yra plačiai Amerikoje žinomas.

KAS platina Dirvą — tas platina apšvieta.

Rep.

MICHIGAN PLANUOJA STATYTI REZORTUS

Roscommon, Mich. — Michigan valstijos Turistų Tarybos ir State Conservation Komisijos bendrame posėdyje Spalių 13, apkalbėta valstijos planuojamas statymas turistams namų ir hotelių pramoginėse vietose, patraukimui privatinio kapitalo.

Suvažiavime dalyvavo ir J. J. Bačiūnas, dviejų rezortų savininkas, kuris paaiškino kad diduma rezortų industrijos ne laikyti tokių valstijos įrengtų rezortų kompeticija jų privatiniam rezortų būniui. Jis prie to pabrėžė, jeigu valstija įrengtų rezortams pastatus, kad leistų privatiniam pasekmingiems operatoriams daryti pa-

D E T R O I T

Detroit, Mich., Naujienos

LVS SKYRIAUS SUSIRINKIMAS

Sekmadienį, Spalių 21, įvyko LVS 6-to skyriaus susirinkimas. Pereito pikniko komisijos pirmininkas Juozas Gužauskas išdavė raportą, iš ko pasirodė pelno buvo apie \$221. Nutarta \$200 iš tos sumos pasigsti į centrą, o likusius pasilaikyti vietiniam skyriuje. Komisijos pirmininkas J. Gužauskas širdingai dėkojo pikniko darbininkams ir darbininkėms už uolų pasidarbavimą.

Skyriuje pasijuto kad Juozas Gužauskas bus tikras Lietuvos reikalų rėmėjas ir geras darbuotojas. Jis kaip jaunas Lietuvis ir pergyvenęs pirmo Didžiojo Karo audras, gerai supranta šio karo paliestų Lietuvių vargus ir kentėjimus. Džiugu tokio nario susilaukus.

Apkalbėta apie atstovų važiavimą į Washington Misiją Lapkričio 16-17. Nutarta kas tik norės iš skyriaus galės savo kaštais važiuoti ir atstovauti skyrių. Jau pasižadėjo 4 atstovai važiuoti.

H. Kapturauskui atsisakius dalyvauti LVS 6-to skyriaus atstovu Detroito Lietuvių Draugijos Centro susirinkimuose, jo vieton išrinkta M. Smailienė. Dabar bus dvi atstovės, M. Smailienė ir Helen Rauby. Jos įgalios dalyvauti Centro susirinkimuose sutarimui bendrai minėti Lietuvos Nepriklausomybės dieną.

PERGALĖS PAMINĖJIMAS

Spalių 21, Lietuvių salėje įvyko karo pabaigos ir Lietuvos karių sutikimo paminėjimas — Victory Rally.

Programa atidarė Kareivių Rėmėjų Draugijos pirmininkas p. Grybas ir pavedė vesti Teisėjui J. P. Uvick. Sugiedota Amerikos Himnas.

Kalbėtojai buvo vietiniai: Šv. Antano parap. klebonas Kun. I. Boreišis, Adv. A. Conrad, Dr. J. J. Sims, J. Ambrose, karys J. Velosky, Teisėjas J. P. Uvick ir vietinio Amerikos Legiono Posto narys Mr. Teasdale. Taipgi buvo garbės išgirsti svečius Chicagočius, Dariaus-Girėno Posto narius Kasperą, Mason ir Pumpūtį. Svečiai buvo specialiai kviešti į šį parengimą ir jų nušvietimas kaip jie sunkiai tvėrė Legiono Postą po pirmo Didžiojo Karo inspiravo tvėrimą Legiono Posto šio karo Lietuviams kariais ir pačiai Kareivių Rėmėjų Draugijai.

Kun. Boreišis ypač jautriai kalbėjo, jo kalba sujudino dalyvius.

Muzikale dalį išpildė Jonas Valiukas, Agota Juodnuskaitė, dainas; Alena Dailydaitė ir T. Beganskas piano.

Parengime dalyvavo keliasdešimt saunių karių, kurie ir bus pirmieji Lietuviai Legionieriai. Atstojimu pagerbta žuvę kariai.

Aukų surinkta lygiai \$300, už ateinantį metų narių duoklių \$100; viso Karių kasoje jau turima \$7,500.

Programas baigtas Lietuvos Himnu.

Rep.

Sugrįžta Futbolininkai

Michigan Universiteto futbolininkas Dan Dworsky iš Sioux City, S. D., veikmėje. Karo pabaiga paliosavo ir gerus futbolininkus.

siulas tokius rezortus operuoti. Kitu atveju kalbėdamas, p. Bačiūnas davė pasargą kad nebūtų paakstinami karo veteranai eiti į rezorto biznį be stipraus finansinio pagrindo, įrodymas kiek dabar kaštuoja įrengimas svečiams patalpų.

Bankams priminė laisviau daryti paskolas statymui patraukiančių rezortų, nes jie turi savo ekonominę vertybę.

Žinia apie šį svarbų posėdį išplatinta po Michigan ir kitas valstijas per Associated Press.

Karas Ištobulino Budą Gaisrams Gesinti

Amerikos karo laivyno vadovybė šio karo metu ištobulino naujus kovai su gaisrais budus kurie tuoj bus pervesti civiliniam naudojimui taikos laiku ir reiskia sutaupymą bilijonų dolarių vertės nuosavybių nuo gaisrų sunaikinimo.

Tas išradimas išgelbėjo daugybę karo laivų nuo sunaikinimo ugnimi, kuomet buvo padegta priešų bombomis. Tas išradimas ruošiamas pateikti visuomeniškam naudojimui.

SVIESTO KAINA PABRANGINAMA

Su Lapkričio 8 diena sviesto kaina svarui pakils 5 iki 6 centais. Mat, karo laiku valdžia mokėjo po 5c sviesto gamintojams, palaikymui sviesto kainos nuo pabrangimo. Dabar tą subsidiją valdžia sulaiko.

Vytautas Markuzas

Dirvos Atstovas
Prenumeratoms, Skelbimams
3907 Lilibridge
DETROIT 14, MICH.

Jai-Alai Žaidimas

Pietų Amerikoje populiarus žaidimas, Jai-Alai, parodoma veikmėje. Jis buvo loštas Floridoje ir Amerikiečiai jį gana gerai pamėgo.

MIRIMAI

MIRĘ IŠEIVIAI AMERIKOS LIETUVIAI

(Žinios apie mirusius Lietuvius šiame skyriuje talpinama dykai)

AKUNEVIČIENĖ Marė, 63 m., mirė Rugs. 21, Norwood, Mass.

NEFFAS Vladas, pusamžis, mirė Rugs. 28, Chicagoje. (Panev. ap. Naujamiesčio p. Garšvių k.)

VILICKIENĖ Liudvika (Varnelaitė), pusamžė, mirė 24 Rugs., Chicagoj. (Kretingos ap. Kulių par. Karklėnų k.) Amerikoje išgyveno 40 metų.

KORPUS Justina (Kasilauskaitė), pusamžė, mirė Spalių 1, Chicagoj. (Šiaulių ap. Maželių p. Zapelių k.) Amerikoje išgyveno 45 metus.

KATKUS Jurgis, 46 m., mirė Spalių 2, Chicagoje. (Telšių ap. Žemaičių Kalvarijos par. Rotinėnų k.) Amerikoje išgyveno 30 metų.

NASLĖNAS Jonas, 57 m., mirė Rugs. 30, Chicagoj. (Ukmergės p. Rekončių k.) Amerikoje išgyveno 36 m.

SANDARGAS Juozas, 79 m., mirė Spalių 4, Chicagoj. (Šakių ap. Sintautų p. Vatekų p. k.) Amerikoje išgyveno 55 metus.

VAITKEVIČIENĖ Ursulė (Vasilkaitė), 62 m., mirė Rugs. 28, So. Boston, Mass. (Akmenės par.) Amerikoje išgyveno 42 metus.

ADOMAITIS Motiejus, mirė Rugs. 17, Philadelphia, Pa. KARČIAUSKAS Dominikas, 65 m., mirė Rugs. 15, Philadelphia, Pa.

WASGIRD Domicelė (Povilaitytė), pusamžė, mirė Rugs. 23, Chicagoj. (Šiaulių apsk. Tryškių p. Sukančių k.) Amerikoje išgyveno 40 metų.

DANISEVIČIENĖ Magdalena, mirė Spalių m., Mahanoy City, Pa.

JANKAUSKIENĖ Marė, 84 m., mirė Rugs. 22, Chicagoje. Amerikoje išgyveno 45 m.

MARKUNAS Juozas, 42 metų, mirė Rugs. 21, Chicagoje. (Ukmergės ap. Lidokių par. Jėdžiūnų k.) Amerikoje išgyveno 17 metų.

STUKAS Ipolitas, 58 m., mirė Rugs. 23, South Boston, Mass. (Vabalninkų p.) Amerikoje išgyveno 30 metų.

KEREIŠIS Antanas, 73 metų, mirė Rugs. 24, Jamaica Plains, Mass. (Suvalkų rėd.) Amerikoje išgyveno 50 metų.

LUKOSIUS Jurgis, 75 m., mirė Rugs. 26, Chicagoj. (Veliuonos par., Grauzinių km.) Amerikoje išgyveno 45 m.

ŠIAUDIENĖ Liudvika (Tirulaitė), pusamžė, mirė Spalių 7, Chicagoj. (Tauragės ap. Šilalės p.) Amerikoje išgyveno 34 metus.

VEČERKAUSKAS Mikas, mirė Rugs. 20, Hudson, Pa.

MICKEVIČIUS Vladas, 69 m., mirė Spalių 3, So. Boston, Mass. (Skapiškių par.) Amerikoje išgyveno 45 metus.

TAMOSAITIS Petras, 60 metų, mirė Rugs. 24, Philadelphia, Pa.

MASIS Jurgis, mirė Rugs. m., Shenandoah, Pa.

STANKIENĖ Ona (Benzinaitė), 48 m., mirė Spalių 4, Chicagoj. (Gimus Riverton, Ill.)

MAZEIKAITĖ Marė, 15 metų, mirė Spalių 2, Chicagoj, kur buvo ir gimęs.

SLUŽELIENĖ Marė, mirė 19 Rugsėjo, Luzerne, Pa.

VAITKEVIČIUS Alekas, seno amž., mirė Spalių 6, Chicagoj. (Telšių ap. Narindaičių par.) Amerikoje išgyveno 40 metų.

IŠTIKUS GAISRO NELAIMEI

Kada jūsų namai arba rąkandai tampa sunaikinti arba sugadinti ugnies, kreipkitės į P. J. KERSIS, del apkainavimo, kō visada reikalauja apdraudos kompanijos pirm negu išmoka už nuostolius.

P. J. KERSIS

609-12 Society for Savings Bld. Telef.: MAIN 1773.

PAJIESKAU savo brolių gyvenančių Amerikoje.

Antanas W. Žaliuk, jo sunus Frank A. Žaliuk gyveno 1925 m. Clevelande ar Chicagoj.

Johan W. Žaliuk. Helena W. Žaliuk-Mališewskas, Česlaw Mališewski, ir jo sunus Česlaw C. Mališewski.

Vincas W. Žaliuk. Brangūs broliai ir sesute Mališauskaiene, prašau jūsų atsiliepti. Aš kilęs iš Krosnos v., Birščių k.

Juzef W. Žaliuk, 6820 Superior av. Cleveland, O.

PAJIESKOMI GIMINĖS

ANTANAS MIKLUCKAS, taipgi žinomas kaip Anthony Miklan ir Anthony McLane, mirė Bostone Rugs. 15, 1945, palikdamas artimiausiu giminiui savo pusbroli, Petrą Valukoni. Vėlonis paėjo iš Pabiržės val. Strelčių k. Gavom žinių kad jis turi seserį Clevelande ar Wisconsin valstijoje. Todel ji pati ar ją kas žinās, ar bent kas kurs arčiau pažysta vėlonies šeimą, tuoj kreipytis pas:

Adv. F. J. Bagočius, 322 W. Broadway So. Boston, Mass.

Žinok Amerikos KONSTITUCIJĄ

Amerikos Konstitucija Angliškoje kalboje, su visais Amendmentais, 30 puslapių knygelė, prisiųsim visiškai dovanai tiems kurie užsirašys Lietuvių Naujienas dviem metams arba gaus du metinius skaitytuos ir prisiųs \$2.00 su nurodymu kam Lietuvių Naujienas siuntinėti, minimą knygelę prisiųsim jums visiškai dovanai už pasidarbavimą.

LIETUVIŲ NAUJENIAS 332 N. 6th St. Philadelphia 6 Pa.

P. J. KERSIS

609-12 Society for Savings Bld.

OFISO TELEFONAS: MAIN 1773.

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiestuose, kreipkitės į mane, gausit pigia kainą. Taipgi gausit patarnavimą įvairiose apdraudos-insurance reikaluose. Sutaisau paskolas pirmo mortgėjo. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

Isigykit MONCRIEF Furnasą

Sintai Tūkstančių Pasitenkinusių Mūsų Naudotojų Negali Klysti

Matykite Savo MONCRIEF Pardavėję

THE HENRY FURNACE CO. MEDINA O

VISOKIA APDRAUDA

Mes esam pasirenę suteikti visiems pilnas mūsų patirtas Informacijas ir praktiškus patarimus reikale visokios Apdraudos (Insurance) visai dykai. Todel pirma šaukite mus negu ugniagesius (faremonus). ir Apdraudos Agentura.

P. P. MULIOLIS

Vienatinė Vietinė Pastovi Lietuviška Real Estate
6606 Superior Ave. Cleveland HENDON 6729

LAISVA LIETUVA

Žine — Jungo nevilksim!

Drauge ir kelios pastabos, kurios gal bus naudingos tiems kurie drabužius dar renka ir kurie dar aukoja

Ne visi gaunantieji drabužius ir suprantą tuos sunkumus. Pavyzdžiui, vieną dieną dalinimo vietos kieme (vienuolyno kiemas!), girdėjau kaip vienas buvęs legionierius tiesiog grąšino komisijai už kažin kokias neteisybes — kodel, esą,

6755 So. Western Ave.
Chicago, Ill.

Lietuvos Vyskupų Laiškas Viso Pasaulio Kat. Vyskupams Pabėgėlių Vargai

Skyrių veda Jonas Jurgelis.

Šių metų rugsėjo 8 d. Kauno Arkivyskupas Juozapas Skvireckas, Kauno Vyskupas-koadjutorius Vincas Brizgys ir Vilkauskio Vyskupas-koadjutorius Vincas Podolskis parašė laišką-atsisaukimą į viso pasaulio katalikų vyskupas, prašydami jų pagalbos Lietuvos vyskupų pastangose gražinti Lietuvai nepriklausomybę. Prancūziškas to laiško tekstas šiomis dienomis pateko Dirvos redakcijai, tat, parupinę jo vertimą, mes j žemiau paduodame išsiai:

(Tęsinys iš pereinio nr.)

Pirmojo bolševikmečio padariniai

Mūsų tautos egzistencija, nežiurint pirmosios bolševikų okupacijos trumpumo (Birželio 15, 1940—Birželio 22, 1941), buvo visai sudrumsta: religinis, kultūrinis, socialinis, ekonominis ir politinis tautos gyvenimas buvo iš pagrindų sugriautas. Tačiau iškalbingiausia tu nelemimųjų metų teroro liudymą visų pirma sudaro žmonių nuostoliai: tukstančiai Lietuviai buvo žudomi, metami į kalėjimus ir vežami į tolimas Sovietų Sąjungos sritis. Vien tik per tris dienas, nuo 14 iki 17 Birželio, 1941 m., buvo deportuota apie 40,000 žmonių, visai neatšizvelgiant į amžių, užsiėmimą ar sveikatos stovį. Jie visi, vaikai ar seniai, vyrai ar moterys, be maisto ir be vandens buvo sugrūsti į gyvulinius vagonus ir uždaryti. Ir ne vienas tų nelaimingųjų sutiko mirtį dar Lietuvos geležinkelio stotyse, kuriose tie žmoniai, prigrūsti vagonai kartais ištovėdavo po kelias dienas. Gi tu kurie tuo metu išliko gyvi, likimas nežinomas. Pripuolamai į Lietuvą atklydę labai negausūs tų išvežtųjų laisakai rodo kad vyrai buvo uždaryti priverstiniais darbams į koncentracijos stovyklas, moterys išsiųstos į fabrikus ar kolektyvius ukius, o vaikai, atskirti nuo tėvų ir atiduoti į sovietiškas prieglaudas.

Visa tai buvo ne kas kita kaip Sovietų Sąjungos nuspresto Baltijos tautų išnaikinimo pradžia. Ir tikrai, sovietų režimui Lietuvoje sugriuvus, buvo rasti nepalieštieji dokumentai, kurie parodo kad Maskva jau buvo išleisdusi dekretą deportuoti į tolimas Sovietų Sąjungos sritis apie 700,000 Lietuvių.

Vokiečių okupacija

Trejus metus (1941-1944) trukus Vokiečių okupacija nebuvo tokia žiauri kaip sovietų, bet ir ji Lietuviai tautai buvo tikras kryžiaus karas. Kietas Lietuviai pasipriešinimas nazizmui ir jo doktrinai, atsisakymas stoti į karą ir politiniai bendradarbiauti su Vokietija, nežiurint jos pakartotinių reikalavimų, išsukę žiaurių represijų iš Vokiečių pusės. Pažino Lietuviai nazių kalėjimus ir koncentracijos stovyklas, ir daugiau kaip 100,000 jų buvo deportuoti į Vokietiją priverčiamais darbams! Tačiau visi šitie bandymai nei kiek nesumažino mūsų pasyvaus pasipriešinimo. Didžiųjų vakarų demokratijų mažoms valstybėms ir mažoms tautoms daug kartų suteikti laisvės pažadai stiprino Lietuviai tautos pasipriešinimą testį iki galo nelygia kovą savo laisvei ir nepriklausomybei atgauti.

Lietuviai ištėrinime

Nauja tragedija užklupo mūsų šalį 1944 metų Liepos mėnesio viduryje, kai Lietuvos žemėje susidūrė sovietų ir nazių jėgos ir kai raudonoji banga, smarkiai įsisiūbavus, išnaikino užplūdo Lietuviai sodybas. Vokiečių kariuomenė, pasitraukdama, degino viską kas tik pakliuvo po ranka, ir daugybė miestų-miestelių buvo visai sugriauta. Du sykiai buvo nusistojęs frontas Lietuvoje, ir kiekvieną kartą, tiek Vokiečiai, tiek sovietai evakuodavo gyventojus iš tų vietų, į kurias ateidavo priešas. Tokiu būdu daug tukstančių Lietuviai buvo Vokiečių prievarta iškraustyti į vakarus. Sykiu su karo belaisviais jie buvo verčiami dirbti kautynių zonose, kuriose gyvenimo sąlygos buvo nepaprastai sunkios. Tą patį ka Vokiečiai, darė ir sovietai su jį rankas pakliuvusiais Lietuviais.

Nemaža Lietuviai, vengdami išnaikinimo, kalinimo ir deportavimo į Sovietų Sąjungos gilumą, raudonojo teroro grasomai, savu noru bėgo į Vokietiją. Keli tukstančiai iš jų tarpe jau 1940-1941 m. buvo bolševikų tasmos po kalėjimus vien už tai kad jie nebuvo ir nenorėjo būti komunistais. Jie bėgo į Vokietiją ne del ko kito kaip del to kad kitur nebuvo kur bėgti ir kad Vokietijoje jie tikėjosi surasti prieglaudą.

Tuo būdu, turbūt nebus klaidos pasakyti kad deportavimų, evakuavimų ir bėgimų rezultate Vokietijon suplaukė apie 200,000 Lietuviai, daugiausia inteligentų. Jų tarpe yra trys vyskupai ir apie 250 kunų. Visi Lietuviai pabėgėliai, kokios jie bebūtų profesijos ar padėties, jauni ar seni, yra katalikai.

Tiek Lietuviai, tiek Latviai ir Estai, jei tik galėjo bėgo kuotoliausia nuo bolševikų į Jungtinių Valstybių. Didžiosios Britanijos ir Prancūzijos kariuomenių Vokietijoje užimtas sritis. Kaip bendra taisyklė, nei vienas jų nenori grįžti į savo šalis, kol jos tebėra komunistų valdomos.

Mes žinome kas yra bolševizmas

Mes pažystame bolševizmą iš mūsų pačių patyrimo, ir mūsų nuomonė apie jį visai skiriasi nuo tos nuomonės kuri daugeliui buvo įkvėpta bolševikiškosios propagandos.

Mums atrodo kad Jungtinės Vakarų Tautos nebuvo numacičius atvejo kad Vokietijoje atsirastų svetimtaučiu kurie negalės grįžti į savo tėvynes, kadangi jas bus užėmę bolševikai. Šis faktas žymiai pablogina tų tėvynių nustojuši nelaimingųjų būti, ir Mes, jų dvasios ganytojai, negalime neįsikišti Jums, Reverendissimi Ekscelecijoms, lygiai kaip ir visam Katalikiškajam Pasauliui mūsų pačių ir visos mūsų tautos gilaus susirūpinimo. Mes, kurie esame mūsų ištremtųjų ištikimųjų vargo ir sielvarto nuolatinių liudininkai, lygiai taip pat atjaučiame ir Lietuvos likusių mūsų brolių kančias.

Jei mes nežinome kas dabar dedasi mūsų užimtoje tėvynėje, kuri panėsi į Rusų valstybinės policijos (NK

VD) tvirtai saugoma didžiulį kalėjimą, mes mažų mažiausia žinome kad bedieviškas komunizmas šiandien nėra geresnis negu jis buvo 1941 m. Šiandien, kaip ir vakar, išskyrus komunistinę literatūrą, yra uždraustos visos knygos ir visi kiti periodiniai leidiniai. Susisiekimas su užsieniu yra visai nutrauktas.

Religinė laisvė pirmosios bolševikų okupacijos metu pasireiškė tuo kad buvo uždarytos ne tik visos kultūrinės draugijos, bet ir religinės brolijos. Iš kunigų buvo reikalaujama rašytinio pasižadėjimo nemokyti katekizmo ne tik privačiuose namuose bet net ir bažnyčiose. Į mokyklas, kuriose anksčiau tikybės dėstymas buvo privalomas, kunigams ineiti nebuvo leista. Katalikiškų laikraščių, katekizmų ir maldaknygių spausdinimas buvo uždraustas. Visos knygu parduotuvėse ir suvalstybtose bibliotekose rastos religinės knygos, netgi pačios geriausios ir rečiausios, buvo be išimties sunaikintos. Kunigai buvo verčiami stoti į NKVD, ir sutikimui būti šnipais iš jų išgauti, jie buvo sodinami į kalėjimus, kanikinami ir kitokiomis teroro priemonėmis kamuojami. Visos seminarijos buvo uždarytos, visi vyskupai ir daug kunigų išvaryti iš savo būstynių ir gyvenamųjų vietų be galimybės padariai įsikurti kur kitur. Tokia, trumpai imant, buvo 1940-1941 metų sovietinio režimo "religinė laisvė". Ją mes patys išgyvenome ir savo pačių akimis matėme.

Pavojus būti pripažintiems komunistams

Neatsizvelgiant į visas mūsų teises ir priešingai žmoniškumo įstatymams ir teisingumui, pavojus kad mūsų tėvynė, katalikiška Lietuva, teisiniu ir politiniu požiūriu bus pripažinta Sovietų Sąjungai, dar nėra praėjęs. Bet mes Dievo Visagalio ir Jo Sunaus Atpirkejo akivaizdoje iškilmingai pareiškiame kad Lietuviai tauta yra tvirtai pasiryžus atgauti savo tautinę ir politinę laisvę ir atstatyti savo nepriklausomą valstybę. Ir užtat jau pati mintis pakliuti bedieviško komunizmo jungan Lietuviai tautai yra nepakeliamas.

Ekscelecijos Reverendissimi, pasaulinis karas atrodė pasibaigęs, nugalėtojai ir nugalėtieji laukia taikos, valstybių atstovų konferencijos susirenka ir svarsto sąlygas kuriomis galėtų būti patikrinta taika. Politinio pasitarimuose ir svarstymuose minimos valstybės kurios šio karo metu turėjo pakęsti agresiją ir kurioms priklauso teisingas atlyginimas. Tačiau net po karo jų laisvei grėšia didžiausias pavojus ir jos yra reikalingos naujo išlaisvinimo. Taip pat yra valstybių apie kurias nepasakyta nei žodžio, ir čia pirmoje vietoje minėtinos trys Baltijos respublikos, kurių tarpe yra mūsų brangi Lietuva. Ši tyla mums atrodo kaip mūsų laisvės kapai. Mes nenorime prileisti kad San Francisco konferencijos pilnateisiai dalyviai nebūtų turėję galvoje aukščiausi mirtų valstybių. Juk jie yra iškilmingai pažadėję kad kai tik karas bus pasibaigęs, visoms tautoms be jokios išimties bus sugrąžinta laisvė.

Lietuvai šiandien užčiaupta burla

Lietuva šiandien yra tokiose sąlygose kad ji neturi galimybės viešai ir laisvai pareikšti savo valios.

Štai delko, Ekscelecijos Reverendissimi, mes kreipiamės į jus ir prašome jūsų pagalbos mūsų broliams katalikams. Išdėstę mūsų tautos vargus, šiuo pat laišku mes jūsų karštai prašome būti mūsų aiškintojais jūsų tikinčiųjų tarpe: ganytojišku žodžiu malonėkite jiems nušviesti mūsų skausmingą likimą. Mes taip pat jūsų prašome teiktis užtarti mūsų tautos teises jūsų valstybių vyriausybių akyse. Štai reikalinga kad taikos konferencijoje jūsų vyriausybių delegatai galėtų būti mūsų tautos teisių gynėjai ir jos nepriklausomybės siekimų užtėrėjai ir kad jie nepripažintų ir nepatvirtintų priverstinio Lietuvos inkorporavimo į Sovietų Sąjungą kaip atlyginimo už jos dalyvavimą kare prieš Vokietiją.

Lietuva išnaikinimo angoje

Jei Lietuva ir kitos jos likimo draugės taikos konferencijos natarimu būtų paliktos totalitarinio ir despotiško sovietų režimo žinioje, tai toks sprendimas būtų dangaus keršto šaukiantis neteisėybė; tai būtų melo ir brutalios jėgos triumfas ir visiškai žmogaus teisių atėmimas. Šitai būtų tolygu mūsų tautos mirties sprendimui ir jos galutiniam išnaikinimui: deportavimai ir kiti kruvini metodai, kuriuos mes gerai pažystame, trumpu laiku galutinai pakirstų mūsų tautos gyvybę.

Mes jūsų prašome, Ekscelecijos Reverendissimi, tuojau užtarti mūsų tautą ir padaryti žygių kad galimai greičiau būtų sustabdytas sovietų okupacijos varomas jos naikinimas. Jan penkeris metus Lietuva kenčia svetimųjų jungą ir mato draskomą savo tautos gyvybę. Šimtai tukstančių jos nekaltų piliečių skursto sovietiškam ar Vokiškame ištėrinime ir jie nieko labiau netrokšta kaip kuogreičiausia grįžti į gimtąjį kraštą ir nebebuti niekam našta, bet gyventi ir dirbti savo tėvynės ir visos žmonijos labui.

Padėkite Lietuviams

Tai gi mes kreipiamės į Garbinguosius Katalikiškojo Pasaulio Vyskupas ir maldaujame jų mums padėti įgyvendinti šį šventą, teisingą ir teisėtą mūsų tautos troškimą. Vokietijoje išblaškyti Lietuviai vargas, greta to, dar mus verčia, Jūsų Ekscelecijoms tarpininkaujant, prašyti kitų šalių katalikų padėti tiems kurie gyvena didžiausiame skurde ir kuriems truksta drabužių, maisto ir gydytojo priežiūros.

(Tęsinys iš pereinio nr.)

BELAUKIANT....

Pabėgėlis - emigrantas gyvena ir pergyvena kitaip negu gyvena savo tėvynėje. Atplėstas nuo žemės, netenką pagrindo po kojom — tikrovės pajautimo. Troškimas sugrįžti į tėvynę toks stiprus kad suranda daugybę argumentų kurie pateisintų jų troškimą tuojau įvyksiant. Smulkmena gaivina jam didžiausias viltis. Nugirsti gandą užtenka, ir pasidaro išvada: jau čia pat, jau už mėsio, na, vėliausia po metų!

Ir gerai kad vilties neprarandama ir nenustojama nuo gyventi ir dirbuotis. Bet bloga kad nepagrįsta viltis pažadina tikėjimą jog troškimas savaime įvyks, kad galima rankas sudėjus, lagaminus susikrovus laukti ir nieko neveikti. Laukdamas gyvena dienomis, nesirūpindamas tolimesne ateitimi ir jai nepasiruošdamas.

Randasi tokių stovyklų kur pabėgėliai gyvena ta diena. Jaunimas po du kartus per savaitę rengia šokių ir kitaip dykauja; pakalbintas patalkinti dirbti ar net darbą pasiulytas atsisako: kam dirbti jei ir taip gauna valgyti. O čia dar koks "pranešimas" — kalbėtojas privedžioja jog tuojau grįšime....

Tuo atžvilgiu emigracija ir Lietuvius, kaip daugelį ankstesnių emigrantų, žudo. Dyka-duoniavimas naikina energiją,

pastangas kovoti del pažangos. Prasideda žmogaus regresas, žmogus virsta paliegėliu. Toks nebus naudingas tėvynei jei ji būtų galima ir greit pasiekti. Juo labiau toks bus pats sau žuvis, jei emigracija truks ilgesnį laiką.

Vienintelė tam išeitis darbas, vistic koks, fizinis ar protinis. Dabar naudingiausia bent kalbų mokytis, o taip pat mokytis praktiško amato. Jis palaikys žmogaus jėgas įtemptas ir lavinamas. Jis padarys tremtinį naudingą Lietuvai. O blogiausiu atveju, amatas ir kalba bus vienintelė priemonė išgyventi ir savo gyvenimą šiaip-taip sutvarkyti.

To reikalauja gyvenimo tikrovės pajautimas.

Antras tradicinis visų išėvių-pabėgėlių požymis — nesustatimas. Ir suprantama: išvarginto, išnervinto tremtinio gyvenime trukumų begalės. Jų katininkais kiekvienas linkęs apsausti kitus. Kad ne kitas, man gyventi būtų lengviau ir erdviau. Ir prasideda visų kova prieš visus.

Ne vienas pabėgėlių ir atsidūręs panašioje padėtyje. Gyventi darosi vis sunkiau. Del tų sunkumų kaltinami komitetai, atskiri asmenys. Del to buna tokių kurie leidžia piktus gaudus, bėga skusti savo žmogų svetimiesiems. Čia vieną apkaltina išalkvojimu, čia kitą esensininku, trečią kolabo-

Lietuva bus laisva

Tvrtai pasitikėdami Dieviškąja Apveizda ir teisingumą mylinčiais žmonėmis, mes turime vilties kad jau neužilgo Lietuvos katalikai galės dėkoti Dievui ir tiems per kuriuos Apveizda bus įvykdyta Lietuvos išlaisvinimui, kad jų grįžimas į tėvynę buvo padarytas galimu. Nes tik tuo atveju ir ateityje jie galės visomis pajėgomis kovoti už žmonišką teisingumą ir Kristaus Karalystę žemėje šiaurės rytų Europos kraštuose atitinkamai Jo Šventenybės Pijaus XII žodžiui, kuriuo jis atskleidė Lietuvos Ministro prie Švento Sosto kalbą, pabrėžiančią kad Europos šiaurėje Lietuva sudarė toliausia pasistumėjusią priekinę katalikybės saugą.

Sįsądami šį laišką Katalikiškojo Pasaulio Vyskupams, mes išanksto reiškiamo savo dėkingumą už tą moralinę ir materialinę pagalbą, kurios jie malonės suteikti Lietuviai tautai.

Mes mielai naudojames šia proga pareikšti Jūsų Ekscelecijoms mūsų gilią pagarbą ir atsidavimo jausmus.

Jūsų ištikimi tarnai Musų Viešpatyje Jėzuse Kristuje

(pasirašė) JUOZAS SKVIRECKAS
Kauno Arkivyskupas Metropolitais
Priskirtas prie Apaštališkojo Sosto
VINCAS BRIZGYS
Kauno Vyskupas Koadjutorius
VINCAS PADOLSKIS
Vilkauskio Vyskupas Koadjutorius

Sudarytas ištėrinime rugsėjo 8 d. — Panelės Šventiausios gimimo šventėje — 1945 m.

P. S. Aukas Lietuviams pabėgėliams Vokietijoje ir Austrijoje prašome siųsti šiuo antrašu:

Union Suisse de Charité, Luzerne, Mariahilfasse 3, Postcheck VII — 1577 — Luzern, "Pour la Caritas Lithuanienne".

ŠTAI TAS PULK. JONO PETRUIČIO APRAŠYMAS JO PERGYVENTŲ KANČIŲ BOLŠEVIKŲ NAGUOSE

'Kaip Jie Mus Sušaudė' \$1
(Lithuania Under the Sickle and Hammer)

(80 puslapių — su paveikslais — su Pulk. Petruičio biografija, su Lietuvos istorija)
UŽSISAKYKIT JŲ PLATINIMUI - 6 UŽ \$5, 15 UŽ \$10

'Timeless Lithuania' \$3

(Su Lietuvos vaizdais, su Autoriaus Dr. Norem atvaizdu, su Lietuvos žemėlapiais)

LVS CENTRAS

6820 Superior Ave. Cleveland 3, Ohio.

racionistų. Kas suimtas — ne mano reikalas, ir piršto nenorima pajudinti kad bent pateisintų, nes gal nekalta išskystas. Jei suimtas pasirodys nekaltas ir jį paleis, — a, kodėl jį laikė taip trumpai, — atsidusta tautietis, kurio kraujas jau sugadintas, nes jis jau čia malonumą iš žmogaus kančios.

Kitas vėl, ištroškęs tariamiosios valdžios komitetuose, šimtus kilometrų keliauja, savo konkurentus skundžia, kad tik pats įsitvirtintų. Pabėgėlis, atsitraukęs nuo žemės, dar toliau pyksta: atitrūksta ir nuo kitų žmonių.

Taip labai nepadoru, kenkia viešajai pabėgėlių gerovei, bet taip buvo ne vieniems Lietuviams karo metu ir karui praejus. Iš to knaisiojimosi po kitų sąžinę su didele žala bendram Lietuviai reikalui, iš svaidymosi neatsakingais žodžiais kitų adresų pagrindinė dabar išeitis — kiekvienas pats turi mažiau kitus įtardinėti, mažiau apie kitus kalbėti, apskritai prikasti savo liežuvį. Antra, visokiems gandai mažiau tikėti, žinant kad jie stiprinami emigracijos suardytų nervų.

Reikia taip pat atsimiti kad tokius gaudus kuriais būtų Lietuviai savo tarpe kiršinami, svetimųjų akyse diskredituojami, leidžia tam tikri suinteresuoti asmenys ne iš Lietuviškos bendruomenės.

Kelias atgal į tėvynę kietas ir sunkus. Tik susiteikus, prtilus, susiklausius, ruošiantis nors ir paprasčiausiam darbui, kuriuo sau duona užsidirbama ir tėvynė atstatoma, tas kelias bus sutrumpintas.

(Bus daugiau)

LONDONE, Amerikos armija turėjo savo žinioje armijos reikalams 263 pastatus, kurie vieni buvo vartojami raštinėms ir sandėliams, kiti kareivių patalpoms ir valgykloms. Tie pastatai grąžinami Britams.

J. A. Urbonas

Dirvos Agentas Daytone ir apilinkėje.
1302 Lamar St. Dayton, O.

KAIP ATNAUJINT DIRVĄ

Kaip tik jūsų prenumerate už Dirvą baigiasi, paminkit pas jus esamą Dirvos voka ir atnaujinimo kortelę, įdekit \$2 popierinius ir irasę savo pilna adresu, išsiųskit, užlipinę ant voko už 3c pašto ženklelį.

D I R V A
6820 Superior Ave.
Cleveland, Ohio

Dienos Klausimais

Redaktorius—K. S. KARPIUS—Editor

6820 Superior Ave., Cleveland, Ohio

LIETUVOS VYSKUPŲ LAIŠKO GILI REIKŠMĖ

Baisiojo pavojaus priminimas

LIETUVOS vyskupų laiškas, kurio didžiąją dalį ir pabaigą pateikiame šiame Dirvos numeryje, yra vienas reikšmingiausių dokumentų tragingame paskutinių kelerių metų Lietuvos gyvenimo laikotarpyje. Tuo metu kai Lietuva yra sukaustyta bolševikiškojo teroro, kai Lietuvos pabėgėliams vakarų ir centralinėje Europoje nepripažįstama teisinės padėties, kuri tam tikrose ribose leistų kalbėti Lietuvos vardu, ir kai mūsų diplomatinio atstovų teisės net ir tose šalyse kuriose jie dar tebepripažįstami, yra labai ribotos, Lietuvos katalikiškiosios vyresnybės balsas, nukreiptas į visą katalikiškąjį pasaulį, įgyja ypatingos reikšmės. Ne tik dėlto kad Lietuvos vyskupų laiške drąsiai, vaizdžiai ir labai patriotiškai nupiešta Lietuvos padėtis, bet ir dėlto kad jame labai aiškiai parodyta kas ištikrųjų yra bolševizmas, su kuriuo žut-but nori bendradarbiauti didžiosios demokratijos.

Ir jeigu pasaulinėje didžiųjų valstybių politikoje netgi diktaturai yra taikomi du mstai — vienas naziškai, o kitas komunistiškai, — ir tos dvigubos moralės pasekmėje bolševikiškoji diktatura yra pateisinama, tai katalikiškąjį iš viso krikščionišvą bolševizmą yra nesuderinama. Užtat Lietuvos vyskupų apeliavimas į visą katalikiškąjį pasaulį yra tarytum priminimas to baisaus pavojaus kurs, kaip Damoklo kardas, kabės ant mūsų galvų iki bolševizmas nebus iš pagrindų sunaikintas. Šito akivaizdoje, yra visai natūralu laukti kad viso pasaulio katalikai ne tik išgars Lietuvos pagalbos šauksmą, bet ir jį ir atsilieps.

Seniesiems faktams — naujas autoritetas

Tiesa, Lietuvos vyskupų laiške nėra paduota faktų kurie mums vienu ar kitu keliu iki šiol nebuvo žinomi. Tačiau pati aplinkybė kad tie faktai yra išnaudojami vyskupų paduodami ir jų pačių parašais patvirtinami, tiems faktams suteikia naujo autoriteto. Net ir akipileiškiems bolševikų agentams šiandien jau bus sunkiau tvirtinti kad tiesa apie Stalino kruviną siautėjimą Lietuvoje esąs melas. Lygiu būdu jie negalės susilpninti Lietuvos vyskupų pareiškimų galios apšaukdami juos pro-naziais, kaip jiems iki tam tikro laipsnio buvo pasisekę buvusios Lietuvos tautinės vyriausybės atžvilgiu.

Tiesa, pastaru atveju bolševikams gausiai į pagalbą atėjo čionykštės Amerikos Lietuvių Tarybos sferos, kurios, kaip ir bolševikai, Lietuvoje įžūrėjo fašistinę diktaturą ir, partinio fanatizmo vedamos bei bukas proto vadovaujamos, unisonu su bolševikais koneveikė ir tebe-koneveikia Lietuvos praeitį. Lietuvos vyskupų atžvilgiu panašus apkaltinimas neįmanomas: niekas nepateikia kad Lietuvos vyskupai buvo pro-naziai ar kad jie savo laišku netiesą skelbia.

Jie nekerpa ateities Lietuvai privalomų rubų

Visiems gi Lietuviams mūsų garbingų vyskupų laiškas tuo labiau yra autoritetas ir, sykiu, patriotiškumo pavyzdys. Su kokia meile Lietuvos vyskupai kalba apie Lietuvos praeitį ir kaip nuosirdžiai, be jokio iškaiciaimo, jie yra susirupinę Lietuvos ateitimi! Jie nekerpa ateities Lietuvai tokių ar kitokių rubų, neperša primygimais jai tokios ar kitokios valdymosi formos, o tik drąsiai ir tvirtai reikalauja kad Lietuva būtų laisva. Kiek tai liečia buvusią Lietuvos valdžią vyskupai įsakmiai pabrėžia kad ji buvo teisėta. Ir netenka abejoti kad jų žodis visiems geros valios Lietuviams turės didesnio svorio negu mūsų tarybininkai pareiškimai apie buvusio Lietuvos režimo neteisėtumą.

Lietuvos vyskupų laiškas taipgi išsklaido ir tas pikty žmonių paleistas paskalas buk Lietuvoje buvę persekiojami katalikai. Jis brėžė pabrėžia kad Lietuvos viešiosiose mokyklose tikybės dėstymas buvęs privalomas, gi vyskupų minimos religinės draugijos Lietuvoje, kurias bolševikai panaikino, dar syki patvirtina kad Lietuvoje organizavimasis religiniu pagrindu nei kiek nebuvo suvaržytas.

Arkivyskupo Juozo Skvirecko asmenybė

Didelės svarbos tenka suteikti faktui kad minėta vyskupų laiška pirmoje vietoje pasirašė Arkivyskupas Skvireckas. Šia proga galima pabrėžti kad Arkivyskupo Skvirecko, kaip aukštos moralės vyro, didelio mokslinko ir gilaus senovės kalbų žinovo, asmenyje Lietuva tikėjosi susilaukti savo pirmojo kardinolo (neskaitant senosios didžiosios Lietuvos, kuriai tą aukštąjį Katalikų Bažnyčios pareigoni jau buvo davus kunigaikščių Radvilų šeima). Lietuvių tautai Arkivyskupas Skvireckas dar yra žinomas ir tuo kad jis į Lietuvių kalbą išvertė Šventąjį Raštą.

Semkimes naujo įkvėpimo

Kilnus Lietuvos vyskupų laiško turinys ir jį pasirašiusių asmenybių šviesumas ir mums visiems turėtų suteikti naujo įkvėpimo aukščiau pakilti Lietuvos gelbėjimo pastangose. Užuoat karpe Lietuvai, tai sunkiai sergančiai mūsų visų motinai, rubus, užuoat įrodinėje kad, girdi, tas rubas kuriuo apsilvilkus ji atgulė į sunkios ligos patalą, jai netinka, t. y. kad 1938 m. Lietuvos Konstitucija yra negera, kad ją reikia pakeisti kita, geresne, Konstitucija, tarytum, tai įvykdžius, Lietuva išsiskyrus būtų laisva ir tarytum ir tai dar kas kitas, išskyrus pačią Lietuvį tautą, turėtų teisės mes daug patriotiškiau pasielgtume kad visi kaip vienas visas savo jėgas paskirtume kovai prieš baisų ir šiandien vienintėlį Lietuvos ir viso krikščioniškojo pasaulio priešą — komu-

LENKUS NAIKINA LIGOS

Amerikos spauda patiekia žinių apie liudną Lenkų tautos likimą. Paveizdan, vienas pranešimas iš Varšavos sako, kiek naziai nepajiege Lenkų išnaikinti, tą lėtai bet tikrai atlieka visokios ligos, kurios siaučia Lenkijoje.

Kas mėnesį, sako, po 10,000 Lenkų miršta nuo džiuvos. Išmirę vietomis visi kaimai, ir džiūva vis plinta. Iš apie 25 milijonų Lenkų gyventojų, suvirš 1,200,000 džiuvos susirgimų užkreduota tik nuo sausio iki rugpjūčio šiais metais.

Lenkijoje siaučia vidurių šiltinė ir dėmėtoji šiltinė. Kas mėnesį raportuojama po apie 400,000 sifilių užsikrėtimų. Nuo tų ir kitų ligų Lenkai nyksta sveikatoje, miršta, krinta tukstančiais.

Lenkijoje tėra apie 6,000 gydytojų, o apie 3000 iš jų tarnauja kariuomenėje. Prieš karą Lenkijoje turėta 13,000 gydytojų.

Kadangi Lietuva pergyvena tuos pačius okupantų priešus kaip ir Lenkai, reikia tikėtis ir Lietuvos žmonės paliešti vienokių ar kitokių negerovių ir ligų, tik Lietuvių nusiskundimai į pasaulį neišeina.

AMERIKOS korespondentai Maskvoje aprašo kaip ten palengva plinta lebautojų klase iš aukštųjų komisarų, kurie turi sau naktinius klubus su muzika ir šokiais, bet ten neįleidžiami darbo žmonės ir paprasti kareiviai. Tose vietose susirinkusieji užia per naktis iki vėlumi.

Taip buvo ir bus: vieni prashalinami, kiti jų vietą užima ir gerėdamiesi savo laimėjimais užia, geria ir šoka.

nizma.

Atsiminkime jog pavojus kad Lietuva dar gali būti pripažinta integrale Sovietų Sąjungos dalimi, dar nėra praėjęs. Dar gali įvykti ta dangaus keršto šaukianti neatsitybė, apie kurią savo patrijotingame laiške kalba Lietuvos vyskupai. Ir yra aišku kad tik tą pavojų nugalejus, Lietuvai galės išmisti palaimintos laisvės valanda. Tada ir tik tada bus prasminga atsikėlusios Lietuvos vaikams pasirinkti kelią kuriuo bus lemta keliauti jų tėvynei Lietuvai.

SUDUŽO KANKLĖS

Tarp pilių šarmotų
Pusnyiais užklotų
Mintimis skraidau.
Lietuvą mieliausią,
Širdžiai artimiausią
Kanciose matau.

Sudužo man kanklės
Sieloje raudoję,
Sužibo ugnis!
Aš eisiu kaip liutas!
Jos vargų kelionė —
Kol saulė prašvis.

Žemė sužydėjus
Karmino kraujuose —
Ilgai nebeverks!
Už vieną jos pedą —
Grobikams bus gėda:
Juos amžiai pasmerks.

Tėvyne, mieliausia!
Jūrų vėjais klausiu,
Zefyro smuikais:
Kokius šarvus ruošti,
Ar vainikais puošti,
Kokiais eit takais?

Juk į laisvę kelias —
Prarajos, erskėčiai,
Viesulos, kruša!
Bet mes tiesiam ranką,
Žodžių neužtenka —
Tau siela visa.

Marija Aukštaitė.

Rusijoje blogiau tas kad uždrausta ir turėti paprastiesiems darbininkams ir kareiviams už-eigos, nes jie yra tik vergai ir neverti jokio pasilinksminimo.

Lietuvos Klausimas Staiga Iškeltas Aikštėn

Spalio 19, didėji Amerikos spauda, su maža išimtimi, net nuostabiai reikšmingai paskelbė Amerikos Teisėjo Jacksono, Vokietijos karo kriminalistų teismo nario, pareiškimą kad trys Pabaltijo šalys — Lietuva, Latvija ir Estija — ir tulos kitos tautos — nepripažįstamos Sovietų Rusijos savastimi.

Per ilgą laiką Lietuvos vardas buvo visiškai užlytas, tikrumoje nuo Jaltos konferencijos, kada buvo prikišama kad Roosevelt ją visai pardavė Stalinui. Taip skelbė tie kurie buvo susirupinę ta paslaptinga tyta ir palikimu Lietuvos ir kitų sovietų pavergtų šalių bolševikų išnaikinimui.

Kurie nepaisė apie tas šalis ir tik troško „draugiškumo“ su Rusija ir „pastovios taikos“ nežiūrint kuria kaina, tie net vengė prisiminti apie tas tris valstybes, tikėdami kad tylėdami ir palikdami jas bolševikams patenkinsia Stalina....

Kaip tik Teisėjas Jacksono prabilo apie Pabaltijo šalis tuo pat ir Amerikos spauda pašoko tą klausimą kelti, diskusuoti, net pirmuose puslapiuose dėdami didelius antgalvius ir rašydami ilgus redakcinius — vienas tokių telpa šiame numeryje 8-me pusl.

Po suirusios Londono konferencijos, Amerikos spauda pasirodė drąsesnė — patyrė nerumatinumą bolševikų apetitą. Bet tas dar nereiškia kad jau Lietuva ir tampa laisva.

Mums dar reikia dėti daug pastangų kad Lietuvos klausimas taptų ne tik vienu-kitu atveju paminimas, bet kad būtų Amerikos vyriausybės politika grąžinti Lietuvai laisvę, kaip Prez. Roosevelt pradžioje.

•VILNOS didžiausią dalį šioje šalyje pagamina 17 varikinių valstijų.

Lietuva Nepripažino Jokių Okupantų

Realus Lietuvų Boikotas Visokių Mobilizacijų

Rašo VAINIS DAINORAS Specialis laiškas Dirvai iš Švedijos.

(Pabaiga iš pereito nr.)

LIETUVIAI NEAPKENTE RUSŲ IR VOKIEČIŲ

Tuoju kiltų klausimas kodel Lietuviai boikotavo talkininkavimą Vokiečių kariuomenei — gal Lietuviai daugiau simpatizavo bolševikams, kaip kartais kas net pabrėžia. Ne! Lietuviai yra komunizmo aršiausi prieštai, bet netoleravo ir Vokiečių „išvaduoju“ todėl kad Lietuvis žino: jokiam okupantui nepadėti. Už ką padėti, kad visą valdžią Lietuvoje turėjo nazių „rudieji buliai“! Taigi Lietuvis tvirtai moka ginti savo reikalus ir nenori talkininkauti kitų reikalams. Ir tokiu būdu ta priverstina vyrų mobilizacija Vokiečiams nesisekė: juokingai išrodė kad visame apskrityje pasitaikydavo sumobilizuoti 5 ar 10 vyrų. Ypačiai savo kietu pasyvumu pasižymėjo žemaitija.

Tuo pačiu laiku Vokiečiai puolėsi sumobilizuoti ir Lietuvos gimnazijų vyresnius mokinius bei abiturientus. Kiekvienas baigęs gimnaziją jaunuolis buvo įpareigotas stoti į taip vadinamą „Reicho Darbo Tarnybą“ ar kariuomenės priešlėktuvinę apsaugą. Buvo paskelbta kad nei vienas jaunuolis negalės stoti į aukštąsias mokyklas, universitetus kol neatliks „Reicho Darbo Tarnybos“. Čia savo tautos sumams padėjo daugumoje patys Lietuvos gimnazijų mokytojai. Vokiečiams spiriant pristatyti visus jaunuolius į mobilizacijos punktus, mokytojų taryba anksčiau kiek išsžaminuodavo abiturientus, išduodavo jiems brandos atestatus bei laikinus pažymėjimus ir taip jaunuolis „išeidavo į mišką“ (kaip buvo priprasta sakyti), ir tie nepatekdavo į Vokiečių rankas.

1943 metų pavasarį Vokiečiai bandė suorganizuoti vyrus į vadinamus „statybos batalionus“, kuriuos ketino naudoti inžinerijos tikslams užfrontėje. Bet kai sužinojo kad tie „statybininkai“ taip pat pateko į Rytų fronto paragarą, tai ir tie tuoj subirėjo. „Statybininkai“ pradėjo miškais gryžti namon.

GEN. PLECHAVICIAUS ARMIJOS ISTORIJA

Matydami Vokiečiai kad įvairios jų gudravotos vyrų mobilizacijos formos: savisaugos daliniai, karininkų ir puskarininkų bei jaunuolių mobilizacija, statybos batalionai, Flugvaches ir kt. nepadėda, sumanė „žvejoti“ vyrus dar viena „švelnesne“ forma.

Lietuvos generolui Plechavičiui pavedė savarankiškai su-mobilizuoti Lietuvos kariuomenės dalinius iki 10,000 vyrų pačios Lietuvos apsaugai, nes bolševikai jau iš Rusijos stumė Vokiečius. Lietuvos srities saugumo Vokiečių generolas Just, kalbėdamas pirmiems Gen. Plechavičiaus suorganizuotiems daliniams iškilmingai pareiškė: „Užtikrinu kad jūs busite panaudoti savo karin-

kų vadovybėje tik Lietuvos žemės saugoti!“ Lietuviai tuo jo pažadu patikėjo. Visose Lietuvos apskrityse suorganizuotos komendantūros, vadovaujamos Lietuvių karininkų, buvo perpildytos savanoriais. Lietuviai, matydami atgal gryniant „raudoną laviną“ pavergimui krašto, masiniai puolė mobilizuotis, nes savo vadovybė jau organizavo. Ejo vyrai, palikę žmones, įstaigas, ukius, kad kovotų prieš bolševizmą ir gintų savąją žemę Lietuvą.

Trumpu laiku savanorių į vadinamą visų „Plechavičiaus armiją“ prašoko net leista kariuomenės kontingentą. Tuoju Vokiečiai iš Gen. Plechavičiaus pareikalavo dar 25,000 vyrų į Rytus. Lietuviai pamatė kad nori jiems nerti kilpą. Vietoje saugojus Lietuvų žemę, Vokiečiai Lietuvos vyrais norėjo paspirti jau griuvantį Werhmachtą ir kai jau pačią tautą išsiurbė ekonominiai, su tuo Gen. Plechavičius nesutiko, tai jį Vokiečiai su jo štabu areštavo ir išvežė.

Kaip Lietuvos armija greitai buvo suorganizuota taip ji akimirkoje ir pabiro po sodybas ir miškus. Lietuvos laukuose užsislėpė gi daug ginklų. Net paties Gen. Plechavičiaus sunus parvažiavo į Skuodą slapta sunkvežimiu pilnu įvairių ginklų. Vokiečiai gudravodami kvietė buvusios „Plechavičiaus armijos“ karius rinktis iš miškų ir atiduoti ginklus. Bet kvailių nesirado lysti į Gestapo nagus.

LIETUVIAI EMĖ SLEPTIS MIŠKUOSE

Kada raudonosios masės bandos antru kartu krauju nuliejo Lietuvą ir frontas trejetui mėnesių prieš žemaitiją susilaikė ties šiauliais, patys Lietuviai Plateliuose ir kt. susior-ganizavo, Dr. Jono Steponavičiaus ir kitų iniciatyva, į Lietuvos savanorių batalionus prieš tėvų žemę užgrobusį raudonąjį marą. Lietuviai ir vėl kautynėse pasižymėjo garbingai sulaukdamiesi bandas Mongolų masės. Bet buvo jau pervėlu. Pakrikus Vokiečių kariuomenės nesilaikė, tai saujelė narių Lietuvos savanorių negalėjo atsilaukyti prieš milžinišką laviną einantį raudonąjį marą, kur su gyvybių skaičium nesiskaitoma. Ir taip Lietuvos žemė Spalio 10 d. 1944 metais galutinai buvo raudonųjų gaujų užplusta.

Antru kartu užgrobė bolševikai Lietuvą, pradėjo dabar masiniai mobilizuoti „tarybų“ vyrus kovai prieš nazius. Mobilizavo nuo 15 iki 65 m. amžiaus. Bet ta jų „misija“ nevyko. Lietuvos vyrai išėjo į gimtosios žemės miškus. Išėjo ne tušiom rankom, o ginkluoti!

Dabar jie jau turėjo pakankamai užslėję ginklų. Ir bolševikai nesumobilizavo Lietuvos iki su Vokiečiais karo pabaigos. Nors veikė komjaunoliai ir NKVD ir šaudė su gautuosius, nors šaukė radio

ir spauda, bet visi Lietuvos vyrai pasiliko miškuose kurie nespėjo iš Lietuvos pasitraukti.

Kai baigėsi karas su Vokiečiais, Vilniaus radio pradėjo savo klatingą Maskvos užsąskaitą skalijimą: „Vyrai, karas baigėsi, jokių mobilizacijų daugiau nebus eikite iš miškų dirbti laukų darbus ir reikia atkurti nuniokotą tarybų Lietuvą!“ Bet gudrus Lietuviai žino klastos šauksmą ir NKVD nagano kotą. Ir iki šios dienos Vilniaus radio skalią kad Lietuvos miškuose pilna patriotų partizanų, kurie naikina bolševikų kariuomenės vienetus ir ginklu parduoti trukdo „tarybinį darbą“.

Ir jie budės iš gimtųjų gojų, kol ateis valanda išlaisvinti iš kruvinojo buriatų jungo Lietuvai!

Štai suglaustai aš daviau vaizdą kaip Lietuvų tauta, vieningai taip užsispyrusiai boikotavo visokiose formose okupantų skelbiamas mobilizacijas. Tai dar vienas įrodymas kad ta mažutė sena, kilni tauta nepripažįsta jokių okupantų ir nori pati kurti savistovą, laisvą, nepriklausomą gyvenimą ne bolševikiškoje diktaturoje, bet laisvoje demokratinėje Lietuvoje!

Švedija, Rugs. 15.

ARKIV. SPELLMAN I ROMĄ?

Nekurie spėja kad New Yorko katalikų arkivyskupas F. J. Spellman gali tapti trumpu laiku kardinolas Vatikano valstybės sekretorius prie Popiežiaus Pijaus XII. Tokie gandai eina iš Romos.

Bolševikams užvaldant Europą ir ten katalikybę naikinant, Vatikanas jaučia reikalingą daryti tam tikrus didesnius žygius, ir atmesias seną politiką laikyti visą Katalikų Bažnyčios valdžią Italų rankose.

Daugelį katalikiškų šalių pavėdus Stalino kontrolei, bolševikai ten naikina katalikybę visu smarkumu. Bažnyčia tėra nepaliesta Ispanijoje, Portugalijoje, Airijoje, Anglijoje ir katalikiškoje dalyje Šveicarijos. Romos bažnyčios galva pradeda rupintis rasti užtari-mo katalikybei šiaurės ir Pietų Amerikoje.

BRITŲ karo viršininkai okupacijos zonoje šio mėnesio begyje pradėjo gabenti atgal į Lenkiją 500,000 Lenkų pabėgėlių. Išvežama jų po 3,000 per dieną.

Ar neims tą daryti Britai ir su Lietuviais pabėgėliais esančiais Britų zonoje Vokietijoje?

NUO 1941 METAIS Vokiečių bombardavimų Maskvos, Lenino lavonas iš paminklinio mauzoliejiaus išvežta toli į Sibirą, kur slapta laikytas. Tik dabar tapo parvežtas atgal į Maskvą ir padėtas atgal į mauzoliejų.

PAREMKITE LIETUVOS ŽURNALISTUS KURIE APRASO JUMS APIE LIETUVIŲ SKAUDŽIUS PERGYVENIMUS

Lietuvos Karo Pabėgėlių Dirvos Bendradarbių AUKŲ KUPONAS

DIRVOS REDAKCIJAI

6820 Superior Ave. Cleveland 3, Ohio.

Prijausdamas jusų sumanymui paremti Karo Pabėgėlių bendradarbius-rašytojus, šiuomi siunčiu savo auką \$.....

Su pagarba

Vardas ir Pavardė.....

Adresas.....

Miestas.....

Valst.

Siunčiant savo auką paremimui Dirvai rašančiųjų pabėgėlių žurnalistų, naudokit šį kuponą ir išpildę, įrašę savo auką, savo pilną adresą, pasiųskit Dirvos Redakcijai.

6820 Superior Ave.
Cleveland 3, Ohio

Kaip Lietuviai savo Laisvę gynė 25 metai atgal

(Tęsinys iš pereinio nr.)

Mane gelbsti geražirdžiai dvarininkai
— Kas eina? — užgirdau šeimininką klausiant.

— Belaisvis.

Šeimininkas priėjęs ėmė man aiškinti kad esą labai pavojinga, nes ką tik prajoję raiti bolševikai. Pasiprašiau ineiti į vidų. Užėinu į kambarį, o jis nustebeįs mane žiūri.

— Ar nepažystat? — klausiu.

— Jau pažystu. Bet kaip pasprukai iš nelaisvės? — klausia šeimininkas. — Rodos buvai su baltu apsiustu, o dabar jau kitaip atrodo. Buvo čia keturi raiti ir keturi pėsti bolševikai ir klausinėjo apie tamstą. Pasisaugok!

Paprašiau skustuvo barzdai ir usams nusiskusti. Nusiskutau ir visai pakeičiau savo išvaizdą.

Dvaro savininkas mane labai nuoširdžiai priėmė ir pavaišino. Pradėjo mane klausinėti kaip aš pabėgau, bet buvau tiek susijaudinęs kad atsisakiau pasakoti. Tik pasakiau kad galėsiu sužinoti pas ukininką kuris turi keturis valakus žemės, tas jam papasakos.

Man bevalgant, ponas su ponu tarėsi kaip man pagelbėti. Buvo nutarę anksti rytą, pakinkę arklius, nugalbenti mane į Trakus, kur stovi Lenkų legionininkai. Bet vėliau sumanymą pakeitė.

Pernakvojus man rusyje, anksti rytą davė man rogeles bei maistas ir liepė vieškeliu važiuoti Ukmergės link duonos pirkti. Be to, davė man gerus batus, kuriuos man pamainė ant suplyšusių bolševikiškų pusbačių, o ponu įdėjo keletą markių kelionei.

— Pakelyje užsuk pas Maišiagalos kleboną ir mano vardu paprašyk pagalbos pereinčiai Lietuvos kariuomenės pusėn, — šeimininkas atsišveikindamas dar pamokė.

Aš pavirstu duonos pirkliu

Atsidėkojęs už patarnavimą ir nuoširdumą, išvykau keliu. Kelyje pasivijau žydą, važiuojantį pirkti duonos, nes, kur stovėjo bolševikai, ten niekur negalima buvo gauti pirkti duonos. Žmonės, kiek tik galėdami, važiavo arčiau prie fronto ypač Lietuvų pusėn ir ten pirkdavo duonos.

Taip "bepirkliaudamas", laimingai pasiekiau savo nuolatine stovyklą Kėdainius. Tą dieną kaip tik laidojo musų pirmąją Nepriklausomybės auką Povilą Lukšį. Išėjau į gatvę pasižiūrėti ir prisijungiau prie lydinčiųjų. Buvo begalinis visų mano pažįstamų nusistebėjimas, kai mane pamatė. Visi supuolė mane sveikina, bučiuoja ir klausinėja, kaip aš čia atsiradęs. Esą pasakoję kad mane Aristovas bažnytkaimyje bolševikai su kardais sukapoje, o kuno likučius sumetė į duobę. Kokią savaitę neturėjau ramybės. Kiekvienam vis turėjau pasakoti savo pergyvenimus.

Iš nelaisvės grįžau labai suplyšęs. Netrukus buvau apgrietas kariškais drabužiais ir likau visiškai panašus į tikrą kareivį.

Mane gražiai apdovanoja

Vieną dieną gavau įsakymą joti į Sėtą. Išjojome drauge su Stasiu Kubiliu. Sėtoje tada jau buvo karininko Reikalos suorganizuota apie 50 raitelių. Iš Sėtos puolėme bolševikus, pasiekėme Pagirius ir, bolševikus sukulę, laimingai grįžome į Sėtą.

Mums begyžtant, Sėtos valsčiaus komitetas buvo susirinkęs nepaprasto posėdžio. Mus pasitiko su pakelta nuotaika bei pagarba už parodytą musų narsumą. Man valsčiaus komiteto pirmininkas Gintautas padovanojo savo pabalnotą arkli. Tai vis už mano narsumą ir sugebėjimą pasprukti iš bolševikų nelaisvės. Sėtos klebonas kunigas Tilvytis, ėjęs milicijos viršininko pareigas, pasikvietęs mane pas save, jaudinančiais žodžiais pasveikino ir įteikė man kardą. Valsčiaus komiteto pirmininkas Gintautas įteikė bataliono vadui raštą, kuriame buvo pažymėta kad man dovanotas arklys ir kardas kaip garbės ženklas už parodytą narsumą bei sumanumą.

Gryžęs į Kėdainius, raštą atidaviau štabui, o kardas ir pabalnotas arklys buvo įskaityti kaip mano nuosavybė. Sėtoje visą laiką taip ir buvo pažymėta kad tarnauju kariuomenėje su nuosavu arkliu. Šautuvą taip pat turėjau nuosavą iš namų. Taigi ir visas apginklavimas buvo mano nuosavybė. Išėidamas iš kariuomenės visą šį turtą ir arkli palikau pulko nuosavybei.

Už aukščiausius suminėtus pasižymėjimus mane apdovanojo III-čio laipsnio Vyties kryžiumi. Iš viršilos Igno Taruškos pasakojimų surašė P. Plevokas. Panevėžys.

KĄ IŠVARGAU BEGĖGDAMAS IŠ NELAISVĖS LIETUVON

Mirtinai sužeistas prašė padainuoti "Pelėdą"

1919 m. Sausio mėn. 20 d. stovau savanoriu į Kauno miesto komendanturą.

Stovėjau sargybinių ministerijoj prie durų. Nakties metu atėjo du Vokiečiai. Vienas atsiėjo vienoje pusėje, kitas kitoje pusėje ir ėmė rodyti kad jie galį mane nušauti. Aš tuojau nukreipiau į vieną iš jų savo šautuvą, ir jie nusikeikė pabėgo.

Netrukus susiorganizavo Vilniaus batalionas, į kurį aš patekau, ir mes ištraukėme į kovos lauką Trakų ap.

Diena buvo labai bloga: snigo ir lijo, bet vistiek mums buvo linksma. Mus išlydėjo labai gražiai grojantis orkestras.

Nakvojome Rumšišės miestelyje, o iš ryto traukėme į Želmarių. Čia ir apsiestoje.

Vieną vakarą kuopos vadas visus mus sušaukė ir liepė su visa amunicija rengtis. Išėjome prieš bolševikus. Nakties metu atėjome į Gerklių pal. Čia mes gavome įsakymą vykti musiškiams pagalbon į Strošunus. Priėjome prie pelkių, už kurių buvo priešas. Musų vadas, karininkas Jakštas, per pelkęs bėgo pirminis, o mes, vos besuspėdami, paskui jį.

Bėgant mums per pelkęs, krito musų pirmoji auka: buvo sužeistas Jonas Janušaitis. Mums iš dešinio sparno buvo 3 kuopa. Kautynės prasidėjo 11 val. Bolševikai mus labai smarkiai puolė. Jų kulkosvaidžiai virto virė. Ugnis iki sutemų neužgeso.

Gavome įsakymą pasitraukti atgal. Mums buvo labai liudna kad ne pirmyn. Bet musų kuopos vadas nuramino mus, sakydamas, jog kiti ateis iš musų paiminyti. Traukdamiesi atgal, radome du sužeistuosius: Andrių Makarevičių nuo Sasnavos, Marijampolės ap. ir Kalinauską iš Kauno krašto. Makarevičius, nuvežtas Kaunan į ligoninę, mirė. Kalinauską aš pats nešiau ant neštuvų. Buvo matyti, jog nebegyvens. Jis manęs prašė kad aš jam paskutinį kartą padainuočiau "Pelėdą". Jis buvo parbėgęs iš Vokiečių nelaisvės. Kalinauską palaidojome Želmarių kapinėse.

Išdavikas Kazakevičius

Po visų tų įvykių grįžome į Kauną, bet netrukus ir vėl ėjome užimti pozicijas. Atėjė radome čia Lenkus. Mes apsiestoje Kakiškios (Kietaviškių val.) ir Ausieniškiuos (Viešo val.). Sargybą ėjome į dešinę nuo Viešo ir Ausieniškių.

Vieną gražią dieną vadas pasiuntė mane su keliais kareiviais į žvalgybą. Kažkokiam kaime užėjome pas ukininką Kazakevičių. Su ukininku teko susiginčyti, nes jis tvirtino, čia esanti Lenkija, o ne Lietuva. Gryžęs apie viską, ką mačiau ir girdėjau, pranešiau savo vadui. Vadas tame kaime pastatė sargybą.

Rytojaus dieną nuskyrė kitą sargybą paiminai. Naujoji sargyba, nuėjusi į tą kaimą, senosios neberado. Prie sargybos pribėgo mažas, tikro Lietuvos vaikas, kuris ir pranešė, jog Kazakevičius sargybą padavęs Lenkam. Vėliau, susitarę 20 savanorių, nuėjome į tą kaimą ir paėmėm Kazakevičių, o jo sunus pabėgo pas Lenkus.

Po kurio laiko Vokiečiai iš dešinio sparno pasitraukė. Visą barą reikėjo mums vieniems užimti. Tai padarėme, išsiskirstę į mažus būrelius.

I musų pusę atėdavo Lenkai ir užpildinėdavo kaimus. Vienoje vietoje musų žvalgyba susikirto su Lenkais. Lenkų granata sunkiai buvo sužeistas savanoris Brazaitis. Jam iš Kietaviškių atvežėm kunigą. Brazaitis labai ramiai mirė.

Vėliau Lenkai pradėjo daryti didesnius užpuolimus. Jų buvo labai daug, o musų maža. Jie labai smarkiai mus puolė, o mes, kuris už sienos kampo, kuris už medžio galo, ar už stogo pasislėpė, leidome į juos kulipkas. Lenkai ėmė mušti mus iš patrankų. Bet greit atvyko automobilis iš Kauno delegacija, kuri ir sustabdė mus.

Einame mušti bolševikų

Po kurio laiko stovėjome Kietaviškiuose. Čia buvo labai geras klebonas. Už jo gerumą mes norėjome jam nukirsti rugius, bet čia rugius plauja piaučiau, su kuriais daugelis iš musų nemokėjo apsieiti. Vakare staiga pasigirdo įsakymas rengtis. Taip ir negavome geram klebonui rugių nukirsti.

Išgygiavome į Kaišiadorių stotį, traukiniu nuvykome į Obelius, o iš čia žygiavome į Dusetas užimti fronto prieš bolševikus. Čia buvo dideli su jais mušiai. Einant žvalgybą, į nelaisvę pateko karininkas Raštakis, o kareivis Armonas buvo užmuštas.

Mušiai tęsėsi toliau, bet mes po kurio

Kaip Lietuvius Trēmė į Sidirą

Lietuviai Tremtiniai Sibire, Stovykloje prie Onegos Upės

J. U., Lietuvos geležinkelio darbininkas, 1941 m. Birželio pradžioje buvo bolševikų deportuotas į Sovietų Sąjungą.

Kauno geležinkelio stotyje, kur jį pasodino į vagoną, buvo tukstančiai deportuojamų vyrų, moterų ir mažų vaikų. Tas traukinys kuriuo J. U. išvežtas turėjo 47 vagonus, o jo vagonė buvo 48 žmonės, jų tarp: geležkelietis Kavaliauskas, du broliai vežėjai Baranauskai, Dr. Bergeris, Dr. Levitanas, kokių fabrikos savininkas Kapanas ir Makabi sporto draugijos pirmininkas. Vežė prekių vagonuose, kurių langai buvo užkalti, o durys užrakintos. Kai tik vagoną pripildė durų apačioje buvo išpajauta skylė, į kurią buvo įstatytas vamzdis, atstojas išeinamą vietą.

Iš Kauno traukinys nuėjo į Naujosios Vilnios stotį, kuri visa buvo prigrusta deportuojamais. Greta J. U. traukinio stovėjo traukinys su deportuojamais Lietuvos karininkais, laiko atsitraukė į poilsį. Iš čia kuopos vadas paleido mane atostogų.

Namie aš labai nerimau, todėl greit grįžau atgal į frontą. Saviškius jau radau už Zarasų į kairę pusę. Ir čia buvo labai dideli mušiai. Po kelių dienų mes bolševikus iš jų pozicijų išvykome. Besikaudami vijomė juos iki Kalkunų. Čia ypač sunkiai kovėmės.

Vieną kartą buvome išsikąsė duobutes ir jose sugulė. Kuopos vadas kapitonas Gabrėnas davė įsakymą eiti pirmyn. Išiveržėme į Gryvos miestelį ir čia ypač smarkiai susikirtome su bolševikais. Ugnis iš šautuvų ir kulkosvaidžių tiesiog virto virė, o granatos į mus per langus taip ir lėkė.

Paimtuosius nelaisvėn grasina sušaudyti

Tai buvo, rodos, Rugpjūčio 29 dieną. Aš su savo trim draugais tą dieną patekau bolševikams į nelaisvę. Aš nenorėjau pasiduoti bet anie trys nenorėjo mirti. Bolševikai drauge su mumis paėmė vieną kulkosvaidį.

Mus nuvarė į Daugpilį. Iškraustė kišenes ir klausinėjo apie Lietuvos kariuomenę, bet mes jiems teisybės nepasakėme.

MIRUSIŲ LAVONAI Į DURPYNĄ

Kaliniai turėjo kirsti mišką, darbo diena 16 valandų. Kas vakaras patikrinimas kalinių, kas tęsiasi apie tris valandas. Nuskirto darbo kiekio niekas negalėjo atlikti. Ligoniniai turėjo dirbti lygiomis su kitais. Gydytojo pagalbos, nei vaistų nėra. Žmonės be rankos ar be kojos turėjo surinkti ir sudėti 80 kg. žiuvės į dieną, kas irgi buvo neįmanoma atlikti.

Stovykloje buvo atskira kalinių brigada sudaryta iš senų stačiatikių popų. Valgyti davė kopustų lapų sriubos su silkėmis ar avių košės rytą ir vakarą. Cukraus ir druskos nedavė. Dantys kaliniams iškritę vidutiniškai per 4 savaites. Dažnai prieš išvarant į darbą, administracija darydavo mitingus, kuriuose kaliniai buvo raginami daryti socialistinių lenktyniavimų. Dirbant miške, buvo draudžiama eiti į šalį keliolika žingsnių — enkavedistai šaudė be įspėjimo.

Mirusių kalinių lavonus išmesdavo į durpyną, tam tikslui paskirta.

J. U. išbuvo stovykloje iki 1941 metų galo, kai jį paleido einant Sikorskio-Stalino susitarimu. Iš žmonių kurie buvo paleisti iš stovyklos vėliau ir su kuriais J. U. susitiko, jis

Rytojaus dieną varė mus per miestą į geležinkelio stotį. Daugpilio žydai, mus matydami, labai džiaugėsi ir vis šaukė:

— Bielaja, bielaja taryba!

— My bielyje, a vy čionryje (Mes baltieji, o jūs juodieji), — atskirtau, pagaliau, aš.

I stotį atėjo kažkoks Lietuvos ir ėmė iš musų tyčiotis ir bolševikams mus skusti.

Atvežė mus į Velikija Luki ir čia išlaikė trys savaites. Nėbuvo vietos nei kur atsigulti, nei atsisėsti, o valgyti duodavo septyniems žmonėms katiliuką kruopų. Bet iš tų kruopų budavo tik vienas vanduo.

Kadangi aš tik vienas mokėjau Rusiškai tai bolševikai name vis šaukė pas save ir siulė rašyti ir raudonąją armiją.

— Mes nenorime jūsų raudonojoje armijoje tarnauti, — kas kartas jiems atsakydavau.

Jei nenorite musų pusėje kariauti, tai bu-

sitate sušaudyti, — grąšindavo mums bolševikai. Bet mes, neatsižvelgdami į tuos grąšinimus, laikėmės savo. Pagaliau tiek išvargome ir išbadėjome, jog išėjė į gatvę, parpuolėm ir negalėjom paeiti.

(Bus daugiau)

patyrė kad 1941-42 metų žiemą dauguma kalinių mirė.

Kaip senai bolševikai ruošė deportavimus, ir kaip tiksliai juos vykdė matosi ir iš to, sakant J. U., kad jau 1940 metų rudenį geležinkelių dirbtuvėse Lietuvoje buvo pavesta užkalti langus 10,000 prekių vagonų.

Kiek J. U. galėjo nustatyti kol jo grupė sodino į vagoną, kiekvienam deportuojamam buvo paskirtos bylos, kurios buvo įvairių spalvų papkėse: mėlynos — kriminalistų; oranžinės — buržujų, rausvos — kontr-revoliucionierių.

Šymet buvo Didelis Derlius

Šioje šalyje šymet gaunamas didelis derlius kviečių, tabako, avių, ryžių, soy pupų, pieno ir kitų reikmenų.

Vatos derlius tik 9,779,000 rišlių prieš 12,230,000 rišlių 1944 metais.

DABAR laikas užsirašyti dirvą 1946 metams.

JONAS G. POLTER

Lietuvis

Namų Maliavotojas,

Popieriutojas

Apkainavimas ar patarimas reikale jūsų namo pagrąžinimo suteikiama nemokamai.

495 East 123rd St.

Telefonas P Otomac 6899

IMMEDIATE APPRAISAL AND QUICK ACTION ON FIRST MORTGAGE LOANS

FOUNDED 1894
The Cleveland Trust Company
THE BANK FOR ALL THE PEOPLE

TREE'S CAFE

1457 East 71st Street

LIETUVIŠKA UŽEIGA

ALUS DEGTINĖ VYNAS

Smagi vieta sueiti savo senus pažystamus ir draugus.

Eleanor ir Anthony Budas

Savininkai (20)

BROTHERS CAFE

LIETUVIŠKA UŽEIGA

1603 E. 79th Street

DEGTINĖ ALUS VYNAS

Užkvičiame savo draugus

Lietuvius atsilankyti.

Atdara nedėdieniais.

KAZYS LEIMONAS, Sav.

SUPERIOR-RUSSELL INN

LIETUVIŠKA UŽEIGA

6824 Superior Ave.

LIQUOR WINE BEER

Vieta kur sustoja kiti miestų

pravažiujanti Lietuviai

Helen Urbšaitis Helen Dunbar

Savininkės

Pasirodyk . . . Cleveland
AMERIKOS DIDINGA PERGALES PASKOLA

Prasideda Spalių 29tą!

Didysis Cleveland privalo ir tikrai atliks savo užduotį! Tai yra musų pareiga ir musų privilegija pirkti ekstra bonds šiame paskutiniame ir neapsakomai svarbiame vajuje . . . pargabenimui musų vyrų atgal . . . globojimui musų sužeistųjų . . . parėmimui musų vereranų . . . garantavimui musų Taikos. Parodykime visai Amerikai kad Cleveland ir Cuyahoga County tinkamai pasirodys!

CUYAHOGA COUNTY WAR FINANCE COMMITTEE • Union Commerce Bldg., Cleveland

ISTORINĖ LIETUVOS DIENA PIETU AMERIKOJE

Arkivyskupas Atlaikė Pamaldas. Kalbą sakė Lietuvos Ministras Dr. K. Graužinis

Artėjant mūsų tautos likimo dvylikai valandai Lietuviai iš-eiviai pajuto didžią savo atsakomybę tarti žodį už brolius, kuriems Tėvynėje žiauriai atimta spaudos, žodžio ir veikimo laisvė. Dar niekad Pietų Amerikos Lietuviai nebuvo taip susirupinę Lietuvos laisvės byla, kaip istoriniame suvažiavime Buenos Airea Rugsėjo 9 diena.

Lietuvai išlaisvinti Centro Argentinoj pastangomis, Ministrui Dr. K. Graužiniui remiant ir globojant, buvo surengta įspūdinga Lietuvos Diena, kurios atgarsiai nuskambėjo po platumų pasaulį. Toks Lietuvos patriotų nuosirdumas, vieningumas ir duosnumas P. Amerikoje pasireiškė bene pirmą kartą.

Giedrų Australinio pavasario Sekmadienio rytą Lietuviai Aušros Vartų išpuostoje bažnyčioje įvyko pamaldas už Lietuvą. Buenos Airiečiai, dviem autobusais atvykę Berisiečiai, svečiai iš Rosario pripildė visą erdvią bažnyčią. Dalyvaujant Lietuvos Ministrui su poniu, buv. konsului p. Jurgiu Kučinskui su žmona, Pasiauntybės sekr. p. A. Grišoniui, kvietiniams svečiams, laikraštininkams ir Lietuvii kolonijose Argentinoje veikėjams, didis Lietuvos draugas arkivyskupas Dr. J. Aragone atlaikė Mišias ir pasakė pritaikytą žodį. Jis apgailestavo kad ir patrankoms nutilus ne visos tautos gali džiaugtis taika, nes ji jos nėra ir negali būti ten kur viešpatuoja blogos valios žmonės, kur sąžinės priepaunda, ištrėnimai ir ašaros. Jis padarėsi Lietu-

vius nenusiminti, pasitikėti savo tautos dvasine didybe ir stiprumu ir teisingojo Dievo pagalba. Jautrus, nuotaikingi Ekscelecijos žodžiai apie Lietuvos nelaimės daugelį net praverdė. Po pamaldų jau kieme arkivysk. Aragone, pamatęs kiek daug Lietuvos, ypač vyrų, jį lydi, dar kartą tarė šiltą savo susižavėjimo ir linkėjimų žodį. Šv. Cecilijos choras pasirodė vertu dainų šalies pavyzdžiui. Čia pat T. Marijonų vienuolyno patalpose buvo draugiški užkandžiai, į kuriuos buvo pakviesti visi bažnyčioje susirinkę žmonės.

Iškilmingas pasėdis įvyko puošnioje miesto centre salėje Consejo de Mujeres, 4:30 val. po pietų. Čia dalyvių susirinko kiek tilpo — arti tukstančio. Po Argentinos ir Lietuvos himnų, Min. Dr. Graužinis plačiai nušviečia dabartinę Lietuvos būklę, mūsų tremtinių likimą, tuos desnius, pagal kuriuos turi būti atseigta Lietuvos nepriklausomybė, kviesdamas visomis išgalėmis budėti ir veikti. Kalbėtojas, į kurį su dideliu dėmesiu buvo nukreiptos visų akys, tarp kitko, pasakė:

“Padėtis Lietuvoje yra tiesiog tragiška. Vienas okupantas pakeistas kitu, vietoj vieno diktatoriaus — kitas. Jokios gi laisvės, jokios demokratijos, net jokios paprasčiausios žmogaus teisės gerbiančios santvarkos Lietuvos tauta dar nesulaukė. Naujas okupantas pasiryžęs visiškai išnaikinti mūsų tautą: masiniai šaudomi nekalti žmonės, o kiti tremiami

Sibirian ir kitur... Prez. Trumanas iškilmingai deklaravo, kad demokratijos laimėjo prieš tironiją ir kad bus įgyvendinta teisinga, padori ir tolerantiška taika. Nieko kito mes Lietuviai ir netrokštame. Mes tik norime, kad Lietuvoje vietoje dabartinės tironijos viešpatavimų laisvė, kad pagal Atlanto čarterio dėsnius mums būtų leista atgaivinti savo nepriklausomą valstybę, kurioje be baimės visi lietuviai galėtų gyventi... Šie žodžiai ir visa kalba buvo palydėta ypatingo publikos pritarimo.

Ministras pasakė dar malonių siurpriza, butent: šaunus Lietuvos patriotas inž. Petras Slenis suteikė Liet. Isl. Centru Argentinoje 3000 pezu auką akcijai už nepriklausomą Lietuvos atgaivinimą. Tas mūsų tautietis turys ir daugiau gražių sumanymų Lietuvos bylai ir Lietuviams padėti. Žinią apie inž. Slenio auką visa salė sutiko smarkiausiai plojimu.

Gerb. Dr. K. Graužinio kalbos santrauka čia pat Z. Juknevičiaus buvo perduota Ispaniškai. Perskaityti Urugvajaus, Brazilijos, Kolombijos, Rosarijos, Cordobos, Tukumano ir Berisso Lietuvos sveikinimai su linkėjimais tėvų žemei kuogreičiausiai išsivaduoti iš Aziatikos vergijos. Urugvajiečiai, reikšdami savo pritarimą ir prisidėjimą prie Lietuvos Dienos praeiškė Lietuvos Ministro P. Amerikai daryti visus galimus žygius Lietuvai išlaisvinti. Kolombijos Lietuvos draugijos pirminkas St. Sirutis sveikinimo rašte pabrėžia, kad akivaizdoje melagingos priešų propagandos mūsų pareiga yra kartotinai pasauliui pareikšti troškimus ir reikalavimus Lietuvos laisvės atgavimui. Kaip viena iš geriausių priemonių yra panašiu Lietuvos Dienų organizavimas, vieningai pasiūniant pareikšimus demokratinę valstybių vy-

riausybėmis. Berisso Lietuvos savišalpinės draugijos “Mindaugas” ir “Vargdienis” dėkoja už progą dideliame skaičiuje jiems dalyvauti šioje istorinėje šventėje, o taip pat Berisso Lietuvos tautinės visuomenės vardu ypatingai gražų sveikinimą atsiuntė Simonas Dulksnys, kuris drąsiai pabrėžia, kad tiesa nugalės melą ir teisingos ateities prieglobstyje Lietuva atgims laisva ir nepriklausoma valstybė. Neatsilikio nuo istorinio akto ir kitų Argentinos provincijų Lietuviai. Šia proga prisunkė labai nuosirdžius ir patriotiškūs sveikinimus tautinių kolonijų vardu iš Rosarijos Franaso Zakevičiaus, iš Cordobos Kazys Sadukas ir Tukumano Jonas Avižienis kuriuose, tarp kitko, pareiškia visišką pasitikėjimą Liet. Ministro Dr. K. Graužinio globojamam Lietuvai išlaisvinti Centru Argentinoje ir pasižada remti už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę kovą iki laimėjimo. Salėje taip pat dalyvavo iš Rosarijos Lietuvos atstovai.

Tuo būdu ši akta galima laikyti tikrai visos P. Amerikos Lietuvos patriotų pasisakymu. Raštu sveikino ir kai kurie užsieniečiai. Lietuvos draugai.

Šv. Cecilijos choras, gabiam muzikui V. Rymavičiui vadovaujant, pasirodė scenoje su rupestingai paruoštu patriotiniu, liaudies ir savo paties komponuotu dainų repertuaru. Darnios, švelnios, taip savo melodijos visus svajingai nuteikia, užgauna širdies ryšius su brangiąja Nemuno tėvyne. Ypač žavisi iš tolimųjų vietovių atvykę Lietuviai.

RIPINĖSI LIETUVOS PABEGELIŲ ŠEIPIMU

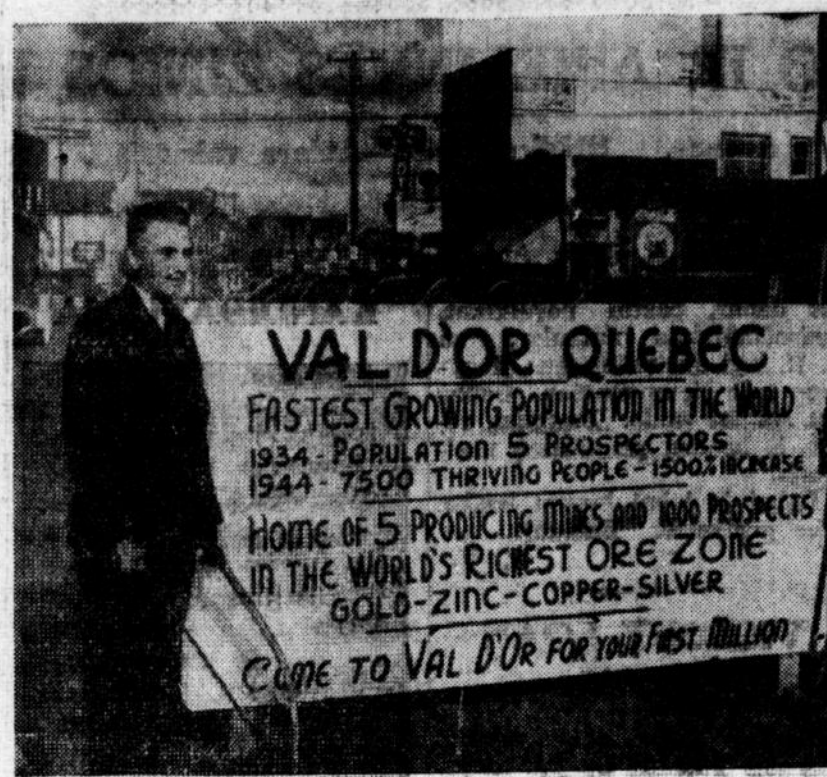
Kaip tik šventės išvakarėse buvo gautas tarptautinės vaikams globoti sąjungos (Union Internacional de Socorro a los Niños) iš Šveicarijos pranešimas apie labai sunkią Lietuvos tremtinių vaikų Vak. Europoje būklę, apie maisto, drabužių ir apavos stoką. Ši sąjunga turi būdų greitai vaikams padėti vaistais, vitaminais ir rubais. Apie tai paaiškinus Lietuvos Dienos dalyviams, jų jautrus žmoniškumas tuojau pasirodė praktiškai. Pertraukus metu šiam tikslui padaryta rinkliava davė per 700 pezu. Bažnyčioje tapo pačiam reikalui suselpti jau ankščiau jo žinioje surinktą 1000 pezu. Šitoks dosnumo reiškinys P. Amerikos Lietuvos kolonijose retenybė.

BALF Argentinos Skyriaus pirmininko vardu J. Nakutis kvietė padaryti tremtiniams ir nuo bolševikų pabėgėliams Europoje plačią rubų rinkimo taktiką. Šv. Kazimiero Seserys sutiko duoti patalpas ir prižiūrėti. Ponia L. Graužiniene stengiasi prie tarptautinės vaikams globoti sąjungos suorganizuoti Lietuvos skyrių. Veikimas, tikimasi, turės gerą pasėkį; kolonijos Lietuviai jau pradėjo aukoti rubus ir apavą.

Su nepaprastu nuotaikos pakilimu buvo paskelbtai ir vientalbiai priimti P. Amerikos Lietuvos troškimai bei prašymai apginti savo tautą nuo sumaištinimo ir atsteigti tikrai laisvą, nepriklausomą, demokratinę Lietuvą. Referentas K. Čibiras paaiškino, jog šios Lietuvos Dienos pagrindinis tikslas yra telegramomis ir memorandumu kreiptis į laisvų valstybių prezidentus ir vyriausybes sveikinant su karo pabaiga ir prašant paremti Lietuvos išlaisvinimo bylą. Jungt. Valstybių Prezidentui Trumanui telegramoje, tarp kitko, sakoma jog “Lietuvių tauta didžiai dėkinga Jungtinėms Valstybėms už Lietuvos pavergimo nepriazinimą ir tikisi, kad jai bus atitaisyti Atlanto Čarterio dėsniai. Lietuviai žino, kad Jungt. Valstybės pakankamai turi galios įgyvendinti taiką pagal šiuos dėsnius ir pilni vilties laukia Jūsų Ekscelecijos užtarimo Taikos Konferencijoje atgaivinti laisvą, nepriklausomą demokratinę Lietuvą, į kurią be baimės galėtų sugrįžti šimtai tukstančių ištremtų ir pabėgusių Lietuvos. Negalime išsivaduoti, kad Lietuva būtų blogiau traktuojama už buvusius priešus ir satelitus. Maldaujame, neleiskite išnaikinti mūsų tautos”.

Tokio pobūdžio telegramos buvo tuojau išsiųstos Argentinos, Brazilijos, Urugvajaus prezidentams. Šv. Tėvui, Didz. Britanijos Min. Pirm. majorui Attlee, Prancūzijos prezidentui Gen. De Gaulle, Kinijos prez. maršalui Čangkaišekui, Meksikos, Kolombijos, Peru, Čili prezidentams, buv. D. Britenijos premjerui M. W. Churchill, net

Greičiausia Augas Pasaulyje Miestas

Kanadoje, Val D'Or miestelio mayoras stovi prie ineigos į tą miestelį, kuris tokia iškaba nori pasigirti esąs greičiausia pasaulyje augas miestas. Ten apielinkėse yra aukso, sidabro, vario ir zinko kasyklos.

P. Afrikos, Australijos ir Kanados min. pirmininkams.

Laisvųjų Europos šalių vyriausybėms yra parengtas platesnis memorandumas Prancūziskai, o P. Amerikai Ispanų kalba. Jis išsiuntinėtą oro paštu.

Perskaičius sveikinimo ir padėkos telegramą inž. P. Sleniui publika sukėlė šilts ovacijas. Tik jo aukos dėka galima išsiųsti tiek daug telegramų.

Verta pastebėti, kad Lietuvos Dieną išgarsino Buenos Aires spauda ir net trys radiofonai. žymiausias P. Amerikos dienraštis “La Prensa” idėjo net ištisą reportažinį straipsnį, plačiai cituodamas Min. Dr. Graužinio kalbą, telegramas ir pažymedamas, kad akta dalyvavo daug publikos. Populiarus rytinis “El Mundo” aprašymui uždėjo stamba antraštė: Lietuviai prašo, kad jų šalis būtų išlaisvinta iš dabartinio pavergimo”. Lietuvai visados palankus “El Pueblo” aprašymą idėjo su iliustracijomis. Šventėje dalyvavo ir Vašingtono kat. žinių agentūros (NC) atstovai.

J. FRENCH ROBINSON GAVO CHARLES A. MUNROE AWARD

Pranešama iš New Yorko kad J. French Robinson, iš Clevelando, The East Ohio Gas Company prezidentas, tapo apdovanotas Charles A. Munroe Award už 1945 metus. Ta dovana duodama per American Gas Association kas metą asmeniui kuris “padarė didžiausią pasisąžymėjimą to meto bėgyje bendriesiems interesams gaso industrijose”.

Mr. Robinson tą atžymėjimą gavo už jo vadovybę gaso industrijose karo metu, tvarkant gaso reikalus taip kad užteko jo ir karo industrijai ir namams.

Ta dovana įteikta metiniam American Gas Association susirinkime. Kitais metais dovana buvo įteikiama už įvairius atsiekimus pačioje gaso industrijose, iš technisko ar inžinerisko atžvilgio ir administratyvius ir operavimo atsiekimus. Gi Mr. Robinson gavo už atsižymėjimą vadovybėje karo krizyje.

Mr. Robinson, be to kad yra vienas pirmųjų gaso operatorių šioje šalyje, taipgi yra atsižymėjęs geologas.

Nors jis stovi aukštai moksliškoje ir techniškoje srityse gaso išteklų ir suvartojimo, Mr. Robinson savo bendradarbių yra laikomas žymiu operavimo srityje, sumanus supraci ir permatyti greitai dalykus kas reikalinga daryti — ir juos pasiekmingai padaro.

Skelbimai Dirvoje

50c už vieną kartą
tris kartus už \$1.00

Smulkūs skelbimai Dirvoje, kaip tai namų pardavimas, išnuomavimas, kambariai, pajieškojimas giminių, talpinama 50c už vieną kartą, tris kartus už \$1.00. Priduokti gatavai parašyta.

NOTARY PUBLIC

Turint reikalą notarizuoti dokumentus kreipkitės į

K. S. KARIPIUS
6820 Superior Ave.
ENdicott 4486

Della C. Jakubs

(JAKUBAUSKIENĖ—Laisnuota Laidotuvių Direktorė)

REIKALĖ VEŽIMAI LIGONIAMS PERVEŽTI.
Kambariai pašarvojimui leidžiama naudotis nemokamai.

LITHUANIAN FUNERAL HOME

6621 EDNA AVENUE

ENdicott 1763

THE MAY Co's Basement

Patogios Dresses

Su Elastiku Užpakalyje Juosmeniu!

3.99

Praktiškas stilius kuris tinka devėti apie namus. Apsigaubiamas, priešakyje suritamas, su surauktu elastiko liemeniu geram pritikinui. Trijų ketvirtadalių ilgio rankovėn. Mieros 12 iki 20 mėynos ar vėnėnės spalvos.

Telefono Užsakymai Išpildomi—Šaukit CHerry 3000

Kasdieniniai Coat

Paprastų, Lygių Linijų

19.94

Gražus, neišraitytų linijų paltukai tinka visokiam dėvėjimui šį rudenį. Pasiūti iš šiltų medžiagų, geru pamučiu. Chesterfield arba vyriškų stilių. Mėgiamose spalvose. Mieros 12 iki 18.

“Naturalis Gasas

yra

Visuomenis Turtas”

Taip žmonės kalbėjo kuomet mes pirmą

kartą pradėjom paipom vesti natūrali gasą

iš West Virginia į East Ohio's Systemą.

Tas buvo gerai virš 40 metų atgal.

Šiadien, daugiau negu kitados, naturalis

gasas yra butina reikmenis visuose 68 mie-

steliuose ir miestuose kuriuos aptarnauja

mūsų Systema. Jo naudojimas pasidaugi-

no keliariopai įvairiems tikslams, ir taipgi

pasididino toliai iš kurių mes turim jį gau-

ti ir pasiimti. Bet mes pasiūmam jį.

THE EAST OHIO GAS COMPANY

Naturalis Gasas ir Naturalis Gaso Patarnaujimas

CLEVELANDO IR APIELINKĖS ŽINIOS

DIRVA—6820 Superior Avenue. ENdicott 4486—Atdara vakarais

LIETUVOJ LIKĖ VY-
RAI SLAPSTOSI
GIROSEPANEVŽIETĖS PABĖGĖ-
LĖS LAISKAS

Emilija Žitkienė—Klikunaite Clevelande gavo iš savo draugės Panevėžietės, pabėgėlės Vokietijoje, sekančio turinio laiską:

Mila Mile:

Sveikinu tave Amerikoje!.. Karo audra išrovė mus iš gimtosios mielos Lietuvos. Nėlengva buvo išvykti iš savo krašto. Savi laukai, savi trobesiai, savi gyvuliai paliko vieni be savųjų, visa širdimi mylėjusių žmonių. Tik vežimas traukiamas poros arklių išskubėjo vieškeliais tolyn nuo namų. Dar kartą visi apžvelgėme savo sodybą, dar susimąstę apžvelgėme javais vilnijančius laukus ir su skausmu širdyse, su didžiu sielvartu akyse ir su didžia atgal grįžimo viltimi apleidome savo jaukią pastogę ir išskubėjome į nežinią, vis tolyn į Vakarus. Žinojome aiškiai kad musų ten niekas neauklia, bet gal bus palikta teisė gyventi. Taip 1944 m. Liepos 29 d. atvažiavom su arkiais į Vokietiją.

Tėvelis dar Lietuvoje 1943 m. Lapkričio 23 mirė eidamas 82 metus. Nuo įvažiavimo į Vokietiją nežinojome kur yra jaunesnysis mūsų brolis. Su vyriausiuoju broliu išsiskyrėme 1944 m. Spalio 17 d. Vokietijoje, čia jis buvo paimtas apkasu kasimui. Taip su sėsėrim Onute likome vienos.

Buvo paimti iš mūsų arkiai — paskutinis gyvas atminimas praėjusių giedriųjų dienų Lietuvoje.

Laiminga tu, Mile, kad spėjai išvykti už jūrų marių ir nematė tu baisių dienų, tik širdimi jauči.

Sesuo ir aš dirbome faorike, turėjome išsinuomavusius kambariuką pas Vokietius. Seimininkė buvo labai gera moteris. Daug pilnų ilgesio ir didžio sielvarto dienų nulingavo nežinon. Dienomis vis svajojavome apie Lietuvą, naktimis sapnuodavome savąjį kraštą. Prisimindavau studijų dienas, prisimindavau dainas ir tave. Įdomu ar tu Amerikoje studijavai toliau; spėju kad jau ištekejai ir spėjau už ko. Tikiau kad esi viskuo patenkinta.

Vokietijoje gyvenau prie Tilzės, vėliau prie Dresdeno ir dabar Wiesbaden Lietuvių stovykloje. Kambarėje gyvename 5 žmonės, lovas turime dviejų aukštų.

Nuo Dresdeno teko keliauti mūsų pačių traukiamais vežimukais todėl teko daug ką palikti iš drabužių ir maisto. Dabar ir artinantis žiemai daug kas būtų labai reikalinga, bet jau nėra. Maisto atsargos atsigabentos iš Lietuvos pasibaigė, todėl dabar pasikeisdamos su sėsėrim dirbame prie Amerikonų kareivių. Esu kambarinė. Plaunu kambarius, radio griežia tango, prisimenu dekoruotas sales ir mus šokančius ir taip liudna darosi kad, rodosi, liudesyms išsivėrs begalinis sauksmu. Užgesinu radio. Taip geriau svajoju apie Lietuvą. Apie nieką daugiau negalvoju kaip tik apie Lietuvą. Kad būtų laisva Lietuva, pėsčia keliaučiau. Girdisi kad ten laukai nearti, kur ne kur berukštą trobų kamai, vyrai išsišlapstę miškuose. Vilnius, Kaunas, šiauliai, Panevėžys ir kiti visi miestai sugriauti. Fabrikus Vokietiai sugrūdino. Kad tik greičiau galėtume sugrįžti į laisvą Lietuvą, vėl atkurtume.

Idomu kaip padarė tavo tėveliai? Nenusimink, Mile, senesniems žmonėms nebūs taip blogai ir Lietuvoje. Manau, Dievas saugos ir laikys juos sveikus ir gyvus.

Mūsų likimas dabar visai neaiškus. Nežinojome ką darys su mumis. Savo nuotaikos neišpasakosiu vienu laišku, bet manau kad tu ir taip supranti.

Geriau, Mile, parašyk man kaip tau einasi, kokioje aplinkumoje gyveni, kokia nuotaika aukso šalyje? Manau kad esi viskuo aprūpinta; tik ilgesis Lietuvos ir bijaisi dėl savo tėvų likimo.

Iš tavo pažįstamų Vokietijoje

je yra Kun. A. S. su Antute. Anksčiau susirašinėjau su jais, bet dabar, paštūi neveikiant, susirašinėjimas nutrūko: su A. R. irgi susirašinėjau; ji gyveno prie Neumuerster. Dabar ten Anglai valdo. Daugiau, rodos, iš bendrų pažįstamų nesi-randa.

Labai ir labai laukiu laiško. Viso geriausio. Bučiuoju.

P. V.

VICTORY LOAN
VAJUS

Victory Loan — paskutinė Pergalės Paskola — jau atėjo. Šie pinigai valdžiai reikalingi sugrąžinimui karių iš užjurių į namus, globėjimui sužeistų ligoninėse ir aprūpinimui karių sugrįžtančių į savo seną gyvenimą. Vajus Clevelande pradamas su trimis garsais ir lėmų sprogimu per pietus antadienį, Spalio 30. Vajus užsities iki Gruodžio 8.

Ta diena, nuo 9 ryto iki 5 vakare ant kiekvienos valandos girdėsis bombos sprogimas ir gies 86 muzikantų United States Armijos benas 12 valandų dienos Public Square aikštėje. Atsibus iškilmingas paradas nuo Euclid ir East 14th st.

Ši paskutinė paskola nustatyta visoje šalyje 11 bilijonų dolarių. Clevelandui ir Cuyahoga apskrīčiui nuskirta sumėti \$173,408,000, iš to individualių "E" bonds reikalinga išpirkti tiktai už \$65,070,000.

Visoje apskrītyje veiks apie 200 laisvanorių War Bond pardavėjų, per kuriuos galit nusipirkti sau bonds.

MIRIMAI

EVA NORBUT, 42 metų amž., nuo 6412 Varian ave., mirė Spalio 19. Gimus Homestead, Pa. Po tėvais Lelaikūtė, Clevelande išgyveno 20 metų.

Palaidota Spalio 23, Brooklyn Heights kapinėse.

Liko: sunai Albertas Bendrick ir William Norbut; sėsėrys Mrs. James Toole, Mrs. Wm. Tirve; broliai Antanas ir Bernardas Lelake.

Laidojime pasitarnavo Wilkels Funeral Home.

KRIMINALISKI nusizen gimai Clevelande pirmą šiu metu pusmetį pašoko 25 nuosim-ciams, kaip praneša Kriminalinių Nusizengimų komisija.

Tarp sumintų nusizengėlių 58 buvo karo veteranai, taipgi daug atvykusių iš pietinių valstijų juodukų. Siems norima pritaikyt bausmę kalejima arba išvažiuoti iš kur atvyko.

Kaslink šio karo veteranų, jų buvo areštuota šymet per 10 mėnesių net 1,039, kurių nusikaltimai eina nuo girtumo iki žmogžudysčių.

BAZARAS

Didelis bazaras vyksta naujos parapijos salėje, 18022 Neff Road. Visokių stambių dalykų ir laimėjimo tikietai bus traukiami paskutinę dieną. Bazaras eina Spalio 26, 27, 28. Visi prašomi atsilankyti. Komitetas.

PENDRAS BALF SKYRIUJ
SUSIRINKIMAS

Visi trys Clevelando BALF skyriai sutarė rengti bendrą vaju Lietuvos karo nukentėjusiems sušelpiti. Tuo reikalu šaukiama susirinkimas vietos veikėjų ir draugijų atstovų šį pirmadienį, Spalio 29. Lietuvių salėje, nuo 8 v. vakare. Draugijų prašoma atsiųsti po du atstovų. Išgirsite pranešimus numatytų planų. Komisija.

PAMOKOS SUAUGUSIEMS

Suaugusiems pamokos atidaryta Norwood Branch Library, 6405 Superior ave., pirmadienį, antradienį, trečiadienį, ketvirtadienį nuo 1 iki 3 po pietų. Lanko jusų draugai, jie mokosi rašyti, skaityti ir bendrai Angliškos kalbos. Atėdrit, prisidėkit prie jų, susipažinkit su mokytoja Mabel McCarthy, ji jusų laukia.

Visai pradiniai atėikit pirmadieniais ir trečiadieniais. Jei gyvenat Clevelande, pamokos jums dykai!

MAYORAS BURKE
KANDIDATUOJA

Thomas A. Burke

Dabartinis mayoras Thomas A. Burke, kandidatas šiais rinkimais tai pačiai vietai, gimė paprastame name ant E. 79th street tarp Euclid ir Hough ave, sunas pasizymėjusio Clevelando gydytojo, Dr. Thomas A. Burke. Ir dabar, budamas mayoru, jis nei kiek nepasikeitė.

Tiesių mokslių baigęs 1923 metais pradėjo praktikuoti advokaturą, o 1930 metais Ray T. Miller, tuometinis County Prosecutor, priklaibė jį apleisti private praktiką ir stoti į jo štabą. Per šešis metus tarnavino prosekutoriaus ofise, Thomas Burke atsizymėjo kaip geras visuomenės reikalų gynėjas. 1936 metais jis vėl grįžo į private tiesių praktiką. Tačiau 1941 metais Mayoras Lausche paskyrė jį miesto teisų direktorium. Kaip miesto teisų viršininkas, Thomas Burke tapo stipriu stulpa Lausche administracijoje, ir taip jis tapo mayoru išpildymui termino kada Lausche tapo išrinktas gubernatorium.

Jis buvo mayoru per devykis mėnesius ir gerai atliko savo pareigas, pasirodymas visai joms tinkamas. Jis yra vedęs, 1924 metais, turi dvi dukteris. Jis pastikė būti vėl išrinktas antradienį, Lapkričio 6.

LINKSMA KORTAVIMO
SUEIGA

LVS l-mo skyriaus linksma sueiga ir kortavimo vakaras rengiamas J. Blaškevičių namuose, kita sekmadienį po pietų, Lapkričio 4, nuo 3 val., adresu 899 Hoover road. Tikietukai platinami norintiesiems pirkti išanksto; taipgi galėsit nusipirkti atvykę tą pačią dieną, po 50c. Kviečia Komisija.

SVEČIAI

Vincas Beniušis ir Benis Karinskas sustojo Clevelande pakeliui į Detroitą pas Beniušio brolių Antaną. Svečiai paeina į Conn. valstijos; aplankė Lietuvių Darželį, atsilankė Dirvos redakcijoje, išrašė Dirva.

PARSIDUODA
BEDROOM FURNITURE

kaina visai prieinama.
6613 Lawnview ave.

REIKALINGI
DARBININKAI

Nuolatinis Darbas.
Kreipkitės
915 EAST 63rd ST.
Šiaurėje nuo St. Clair.
THE LAMSON &
SESSIONS CO.

Jimmie's Fruit & Vegetable
Market 6901 SUPERIOR AVE.

JAU ATIDARYTAS BIZNIUL

Mes pristatom j namus. Telef. EXpress 5868

Wilkels Funeral Home
PILNAS LAIDOTUVIŲ
PATARNAVIMAS

6202 Superior Ave.

HEnderson 9292

Lithuanian Digest

6820 SUPERIOR AVENUE

CLEVELAND 3, OHIO

PHONE: ENdicott 4486

Baltic States and Atom Bomb Roil our Russian Relations

(Editorial appearing in the Philadelphia Record—Oct. 29.)

Maybe the Baltic States are words too horrid to mention in public.

Nothing was said publicly at San Francisco about these 3 little countries, with a total population of 5,500,000. They weren't invited, and nobody even protested.

Nobody said anything about them at the London conference of the Big Five Foreign Ministers, so far as the public knows. If they were mentioned, it was in the back rooms of London's Lancaster House.

Now suddenly the Baltic States of Latvia, Lithuania and Estonia pop up in the news as three lively, kicking flies in the ointment.

Russia considers these three countries as part of the U.S.S.R., like the Ukraine or any other Soviet Socialist Republic. The United States considers them independent countries.

Supreme Court Justice Jackson, chief prosecutor for the U. S. at the Nuremberg war crimes trials, made that completely clear in a letter to the other three prosecutors. The indictments, he said, refer to the three Baltic States "and certain other territories" as being within the U.S.S.R.

He signed the indictments, he said, to avoid delay. But he took what lawyers call an exception by saying: "I have no authority either to admit or challenge on behalf of the U. S. the Soviet claims to sovereignty over such territories."

That leaves the Baltic States and the "certain other territories" (which might be anything from Poland to Finland to Germany) right where they were, in a never-never land of diplomacy.

But Justice Jackson has served a purpose in bringing the situation into light. The last time we heard of the Baltic States was in March, when the then Undersecretary of State Grew said we still recognized the three countries as independent and that their representatives were still accredited here.

Now that we know the situation, let's try to clear it up. It's very possible that the unmentioned Baltic States, like the unmentioned atomic bomb, are two barriers in the way of understanding with Russia.

The facts about the Baltic States are clear.

The countries were acquired by Russia in a period of imperialism under the Czars in the 18th century. They were recognized as a part of Russia until World War I.

Then they were made independent States. Soviet Russia looked upon them as buffer States set up by the World War I allies to dam the spread of Communism. To us, their creation was Wilsonian idealism, putting into effect self-determination of peoples.

The Russian moved into the Baltic States again while they were allied with Germany in 1939-40. Plebiscites were held in 1940 with the Red Army in control. Union with Russia

was favored by 99.19 of the voters in Lithuania, 97.6 in Latvia and 92.9 in Estonia.

The Russians think raising the question of a plebiscite now is as silly as if they suggested we should hold one in Texas to see if Texas wants to stay in the Union.

The British and Americans apparently can't make up their minds what to do.

There is one forum where the whole subject of Baltic and other boundaries could be all thrashed out.

That is at the representative peace conference proposed by Secretary of State Byrnes. Soviet Foreign Commissar Molotov said he would have to check with Moscow first. We have heard nothing since.

At such a conference, too—as long as the United Nations is not yet functioning—we also could make suggestions for international control of the atomic bomb. We have to make up our minds on that, too.

It's silly to go on pretending the Baltic States are still there if they're not. It's just as silly and equally dangerous to pretend that the atomic bomb isn't there. Let's make up our minds, and work for an international conference.

U. S. DEEFIES
RUSSIA ON
BALTICS

(Reprint from the Philadelphia Daily News, Fri., Oct. 19.)

BERLIN, Oct. 19 (UP). — The United States signed the war crimes indictment only after stipulating that she does not recognize Soviet claims to the Baltic states and "certain other territories," it was revealed today.

The stipulation was made by U. S. Supreme Court Justice Robert M. Jackson, chief American prosecutor in a letter addressed to the Soviet, French and British prosecutors and filed with the secretary of the military trial court.

"In the indictment of German war criminals signed today," Jackson said, "reference is made to Estonia, Latvia, Lithuania and certain other territories as being within the area of the U.S.S.R."

"This language is proposed by Russia and is accepted to avoid delay which would be occasioned by insistence on an alteration in the text. The indictment is signed subject to this reservation and understanding."

"I have no authority either to admit or challenge on behalf of the United States, Soviet claims to sovereignty over such territories."

"Nothing therefore in this indictment is to be construed as a recognition by the United States of such sovereignty or as indicating any attitude either on the part of the United States or on the part of the undersigned toward any claim to redispotion of such sovereignty."

The Soviet Union absorbed the three Baltic states in 1939.

NAUJAI ATIDARYTA

DORIDAN STUDIO
of ELECTROLYSIS

Prasalina nereikalingas plaukus nuo veido, kojų ir rankų. Kainos priimanamos. Vėliausiai išstas įrenginiais. Su leidimu iš State Medical Board. Patatimai dykai.

Valandos 4:30 iki 6:30 kasdien 10 iki 3:00 Seštadieniais. Vakaraais sulys sutarimo.

Doris Ida Mason, C.T. (LIETUVAITĖ)

483 East 152nd Street
Prie Waterloo Road
KENmore 0831 LIBerty 7678

RUSSIA AND CHINA

(Reprint from Cleveland Plain Dealer—Oct. 10.)

The gay tune in your editorial, "Peace for China," is very comprehensible. The civil war in China with its horrible consequences is averted, at least temporarily. The way, however, in which you try to explain Moscow's abandonment is not too convincing. It is unfounded to affirm that the main reason for Moscow's concessions is its fear of Japanese comeback. For it is clear that Japan, demilitarized and occupied by the Allies for long years to come, has no chance to emerge again as a great power. Therefore, the only plausible explanation of Moscow's attitude is Washington's and London's support given to Gen. Chiang Kai-shek. The authority of Chiang Kai-shek in China and the strength of his armies combined with Anglo-American power in the Pacific, made Chinese Communists' pretensions look ridiculous and, at the same time, were factors Moscow could not disregard.

Why we and the British took the side of Chiang's and not Yen-an

Communists, is self evident: Chiang and not the Chinese Communists, was our ally in war against Japan. Therefore to abandon him would mean to abandon a principle for which we fought. This would also mean Communist expansion in China. And what we could expect from this expansion, was clearly exposed by Max Eastman and J. B. Powell in their article "The Fate of the World is at Stake in China," published in Readers Digest, June issue. Communist Russia combined with Communist China would constitute a totalitarian colossus which would be a real menace.

In consideration of this, the Far East issue is a good reason to rejoice to all of us. But it is still premature to be overconfident. Manchuria, according to what we know thus far, is to be Russia's and China's condominium. And we should not forget that a condominium always opens the way to differences. On the other hand, the status of Chinese Communists is not yet determined. Even if they submit to Chiang, who knows for how long? Therefore the big job still lies ahead of us.

JULIUS SMETONA.

Išrinkit
Milton S.
GROSSMAN
JUDGE

Laikas pakeist Rudeniui

VYRAMS ir VAIKINAMS

Naujos Rudeninės Skrybėlės - \$5 - \$6 - \$7

Visokių pavidalų, gatavos jusų pasirinkimui.

Vaikams Kelnės — \$3.45 - \$3.95

Micros 8 iki 16 metų, gražių marginių ir vienodų spalvų

SWETERIAI susegami ar užsimaunami — 2.45, 3.45, 4.50

MARŠKINIAI — įvairių spalvų ir vienodo, micros po \$1.45

THE KRAMER & REICH CO.

7010 Superior Ave Atdara Vakaraais
DYKAI GREEN STAMPS su kotnu pirđinia. DYKAI
Čia galit išeiksti savo Stamp Books.